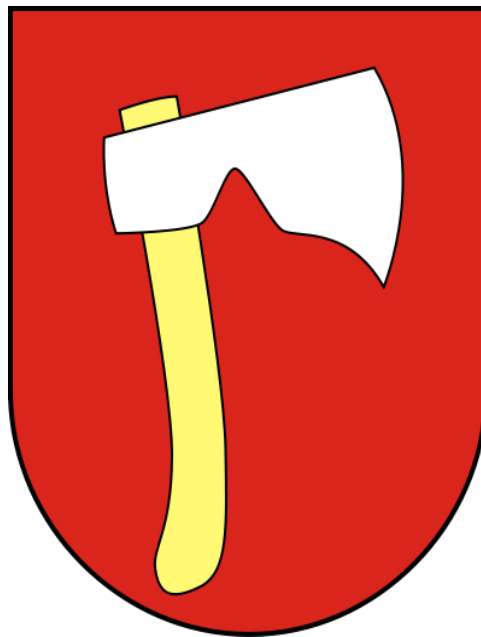

Załącznik
do Uchwały Nr
Rady Miejskiej w Krajence
z dnia

**STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY KRAJENKA
NA LATA 2016-2020**

Krajenka 2016

SPIS TREŚCI

Wstęp	4
I Uwarunkowania prawne	5
II. Charakterystyka Gminy Krajenka	
2.1. Położenie Gminy Krajenka.....	6
2.2. Dzieje historyczne Krajenka.....	7
2.3. Demografia.....	9
2.4. Infrastruktura techniczna.....	11
2.5. Komunikacja i transport.....	11
2.6. Warunki i zasoby mieszkaniowe.....	12
III. Infrastruktura społeczna	
3.1. Edukacja.....	12
3.2. Kultura.....	13
3.3. Pomoc społeczna.....	15
3.4. Placówka wsparcia dziennego.....	16
3.5. Warsztat Terapii Zajęciowej.....	16
3.6. Ochrona zdrowia.....	18
3.7. Bezpieczeństwo publiczne.....	18
3.8. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.....	19
3.9. Zespół Interdyscyplinarny.....	21
3.10. Organizacje pozarządowe i Kościół.....	22
IV. Problemy społeczne występujące w Gminie Krajenka	
4.1. Ubóstwo.....	26
4.2. Bezrobocie.....	31
4.3. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.....	36
4.4. Długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność, starość.....	38
4.5. Przemoc w rodzinie.....	40
4.6. Alkoholizm.....	41
4.7. Potrzeba ochrony macierzyństwa oraz wielodzietności.....	43
V. Analiza SWOT	45
5.1. Główne cele strategii, cele szczegółowe i ich realizacja.....	51

5.2.	Wdrażanie strategii oraz monitorowanie jej realizacji.....	63
	Spis wykresów i tabel.....	64

Wstęp

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych ma na celu funkcjonalizację lokalnej polityki społecznej. Określa zadania oraz wyznacza cele i działania, których wdrożenie winno w znaczny sposób przyczynić się do rozwiązania wielu problemów społecznych i zminimalizować skutki dysfunkcyjności rodzin. Dokument stanowi zatem podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców, w szczególności tych, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym, i doprowadzić do integracji społecznej.

Dokument ma charakter wieloletni, został przygotowany na lata 2016-2020. Strategia zwiera diagnozę sytuacji społecznej i prognozę zmian problemów społecznych w perspektywie do roku 2020. Identyfikacja najważniejszych kwestii społecznych została skonstruowana na podstawie przedłożonych materiałów statystycznych i urzędowych a także instrumentów analizy strategicznej, do których należy zaliczyć identyfikację mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń lokalnego systemu polityki społecznej (SWOT). Z diagnozy wynikają obszary problemowe, nad którymi winna skupić się lokalna polityka społeczna. Ujęte w formę celów strategicznych, operacyjnych i kierunków działań, w sposób praktyczny wyznaczają działania poszczególnych podmiotów. Część programowa została ujęta w formie opisowej, zawierającej cele, kierunki oraz realizatorów poszczególnych działań, czas ich realizacji oraz wskaźniki ich wykonania.

Strategia stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów i projektów pomocy społecznej. Skuteczność wyznaczonych w niej działań pomocowych będzie zależała zarówno od posiadanych i pozyskanych przez gminę środków finansowych, jak i szerokiej, aktywnej i skoordynowanej współpracy przedstawicieli administracji samorządowej i partnerów społecznych, w tym organizacji pozarządowych.

I. Uwarunkowania prawne

Obowiązek opracowania Gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych wynika wprost z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. 2015.163 ze zm.), który w ramach zadań własnych gminy zakłada „opracowanie i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

Na treść i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych mają również wpływ inne akty prawne. Należą do nich m. in.:

- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- ustawa z 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych,
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym,
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych,
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- ustawa z dnia 11 września 2015 r. o osobach starszych.

Uwarunkowania programowe.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Krajenka do roku 2020 pozostaje w zgodności z dokumentami strategicznymi i programowymi, które opracowano na szczeblu europejskim, krajowym, wojewódzkim, powiatowym i gminnym.

II. Charakterystyka Gminy Krajenka

2.1 Położenie Gminy Krajenka

Gmina i miasto Krajenka leży w północnej części województwa wielkopolskiego w powiecie złotowskim, posiada status gminy miejsko-wiejskiej. Jej powierzchnia wynosi 191,79 km² w tym:

- użytki rolne: 88,22 km² (46%)
- użytki leśne: 90,14 km² (47%)
- teren zabudowany: 13,43 km² (7 %)

W opracowaniu wykorzystano mapy cyfrowe IMAGIS (R)

W stosunku do województwa wielkopolskiego gmina stanowi 0,64% jego całkowitej powierzchni, natomiast w stosunku do powiatu złotowskiego 11,5% powierzchni ogólnej. Gmina Krajenka jest czwartą co do wielkości w powiecie złotowskim pod względem zajmowanej powierzchni (stanowi 0,06% terytorium kraju).

Gmina Krajenka położona jest na wysokości 105 m n.p.m. nad rzeką Głomią, graniczy z następującymi gminami: od północy i północnego wschodu z gminą Złotów, od południowego wschodu z miastem i gminą Wysoka, od południa z gminą Kaczory i miastem Piła, od zachodu z gminą Szydłowo a od północnego zachodu z gminą Tarnówka.

Tabela 1. Powierzchnia, ludność gmin Powiatu złotowskiego.

Gmina	powierzchnia		ludność		lokata w powiecie według	
	w ha	km ²	ogółem	na km ²	powierzchni	Liczby ludności
Złotów (gmina miejska)	1158	12	18492	1597	7	1
Lipka	19118	191	5638	29	4	6
Tarnówka	13245	132	3122	24	6	8
Zakrzewo	16239	162	4934	30	5	7
Złotów (gmina wiejska)	29228	293	9658	33	3	3
Jastrowie	35312	353	11716	33	1	2
Krajenka	19118	191	7612	40	4	5
Okonek	32559	326	8826	27	2	4

Źródło: Urząd Statystyczny w Poznaniu. Województwo wielkopolskie. Podregiony, powiaty, gminy 2014

2.2. Dzieje historyczne Krajenki

Pierwsza wzmianka historyczna o Krajence pochodzi z 1286 roku, jednak na średniowiecznych mapach Ptolemeusza można spotkać się z nazwą Scurgon, przez którą to przebiegał szlak bursztynowy. Prawa miejskie otrzymała z rąk króla Władysława Jagiełły w 1420 roku. Od tamtego momentu herbem Krajenki jest istniejący do dzisiejszych czasów herb Toporzyk rodu Danaborskich, przedstawiający topór z ostrzem koloru srebrnego zwróconym w prawą stronę ze złotą rękojeścią na czerwonym tle. Miasto w całej swojej historii posiadało kilku właścicieli, którymi były znane rody, takie jak: Danaborscy, Kościeleccy, Grudzińscy, Działyńscy oraz Sułkowscy. Historia nie była jednak dla miasta łaskawa, gdyż bardzo często nawiedzały Krajenkę liczne epidemie i pożary. Największy z nich odnotowano w 1688 roku, w wyniku którego zniszczeniu uległo całe miasto.

W Krajence i na terenie gminy istnieje wiele ciekawych zabytkowych budowli zewidencjonowanych stanowisk archeologicznych. Część z nich została objęta ochroną i wpisana do rejestru zabytków. Do najciekawszych zabytków zaliczyć można przede wszystkim eklektyczny kościół jednonawowy św. Anny i św. Mikołaja pochodzący z końca XVIII wieku, będący kiedyś zamkiem warownym i siedzibą dawnych właścicieli miasta. Obok kościoła zachowały się fragmenty muru gotyckiego otaczającego dawny zamek od strony rzeki.

Nieopodal kościoła, tuż nad lewym brzegiem rzeki Głomi znajduje się zabytkowy młyn i dom szachulcowy pochodzący z końca XIX wieku. Młyn użytkowany jest przez Zespołu Szkół Spożywczych w którym szkołą się uczniowie.

Przy ulicy Szkolnej znajduje się późno klasycystyczny pałac i mur z przełomu XVIII/XIX wieku, zbudowany w 1825 roku, stanowiący niegdyś własność rodziny Sułkowskich. Jeszcze jednym zabytkiem godnym uwagi jest zamknięty już żydowski cmentarz pochodzący z XVII wieku. Ciekawostką jest, że w 2008 roku w ogródku działkowym przy ulicy Szkolnej podczas prac ogrodnich właściciel znalazł pocisk artyleryjski z czasów II wojny światowej. Saperzy wydobyli łącznie 37 takich pocisków. Prawdopodobnie w tym miejscu znajdowało się działo artyleryjskie z czasów II wojny światowej.

Tabela 2. Zabytki na terenie Gminy Krajenka

Miejscowość	Rodzaj obiektu	Opis
Krajenka	Kościół św. Anny i św. Mikołaja	Pochodzący z końca XVIII wieku eklektyczny kościół jednonawowy. Znajdują się w nim 4 ołtarze, rokokowa ambona w kształcie dzioba okrętu, organy z 1886 roku wykonane przez Juliusza Witta z Gdańska i wolno stojąca dzwonnica. Fundatorką kościoła była Anna Sułkowska, właścicielka dóbr krajeńskich. Z dawnych czasów zachował się fragment gotyckiego muru zamkowego, obwarowującego kościół od strony rzeki.
Krajenka	Zespół pałacowo-parkowy i folwarczny	Pałac i mur z przełomu XVIII/XIX wieku. Późno klasycystyczny pałac zbudowany w 1825 roku, własność rodziny Sułkowskich. Park pałacowy z XVIII/XIX wieku, w którym znajdują się dwa pomniki przyrody.
Krajenka	Dom przy ulicy Młyńskiej nr 2	Szachulcowy dom z pierwszej połowy XIX wieku.
Krajenka	Młyn przy ulicy Młyńskiej	Zabytkowy młyn oraz mur z końca XIX i początku XX wieku.
Krajenka	Cmentarz	Żydowski cmentarz (zamknięty), z XVII wieku.
Głubczyn	Kościół p.w. Świętej Trójcy	Zabytkowy mur z 1869 – 1871 roku.
Głubczyn	Kościół ewangelicki	Zabytkowy mur z 1900 roku.
Augustowo	Cmentarz	Ewangelicko augsburski cmentarz z połowy XIX wieku (nieczynny).
Dolnik	Cmentarz	Ewangelicko augsburski cmentarz z połowy XIX wieku (nieczynny).
Maryniec	zespół pałacowo-parkowy i folwarczny	- pałac i mur z przełomu XIX/XX wieku - park pałacowy z połowy XIX wieku.
Paruszka	Kościół p.w. Najświętszego Serca Pana Jezusa	- zabytkowy kościół filialny oraz mur z 1927-35 roku.
Skórka	Kościół	Ewangelicki kościół, obecnie filialny oraz mur z końca XIX/XX wieku.
Skórka	Cmentarz	Ewangelicko augsburski cmentarz z połowy XIX wieku (nieczynny).
Podróżna	Kuźnia	Spichlerz zbożowy oraz mur z 1911 roku.
Podróżna	Cmentarz	Ewangelicko-augsburski cmentarz z połowy XIX wieku.

Źródło: strona internetowa [www.krajenka.pl]

2.3 Demografia

Na sieć osadniczą Gminy Krajenka wchodzi 18 miejscowości w tym 16 sołectw: Augustowo, Barankowo, Czajcze-Leśnik, Dolnik, Głubczyn, Krajenka-Wybudowanie, Łońsko, Maryniec, Paruszka, Podrózna, Pogórze, Skórka, Śmiardowo Krajeńskie, Tarnówczyn, Wąsoszki, Żeleźnica

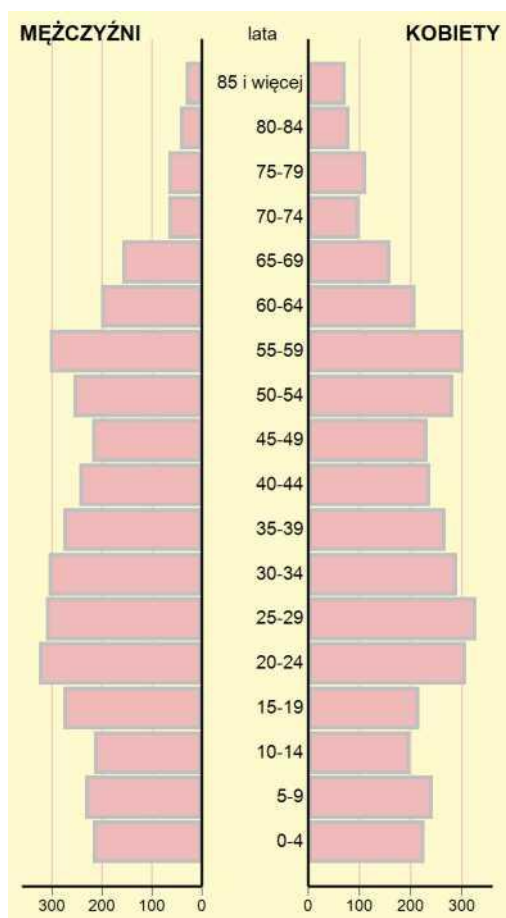
Na dzień 31.12.2013 r. gmina liczyła ogółem 7 564 mieszkańców (w tym 3 845 kobiet i 3 719 mężczyzn). W ciągu ostatnich lat na terenie gminy notowany jest stabilny, dodatni przyrost liczby ludności (wzrasta zarówno liczba kobiet, jak i mężczyzn). W 2013 r. gęstość zaludnienia na terenie gminy wyniosła 40 os/km².

Struktura wiekowa mieszkańców gminy ulegała zmianom. W latach 2010-2012 liczba dzieci i młodzieży zmalała. Liczba osób w wieku produkcyjnym w roku 2011 nieznacznie wzrosła w porównaniu z rokiem 2010, natomiast w 2012 spadła. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym w latach 2010-2012 z roku na rok rosła. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 3. Struktura mieszkańców Gminy Krajenka (wg stanu na 31.12.2013 r.)

Wyszczególnienie	Ogółem	w tym	
		miasto	gmina
Ludność	7564	3811	3753
w tym:			
mężczyźni	3719	1811	1908
kobiety	3845	2000	1845
Wiek przedprodukcyjny	1616	729	887
w tym:			
mężczyźni	818	350	468
kobiety	798	379	419
Wiek Produkcyjny	4880	2472	2408
w tym:			
mężczyźni	2550	1267	1283
kobiety	2330	1205	1125
Wiek mobilny	3105	1538	1567
Wiek poprodukcyjny	1068	610	458
W tym:			
mężczyźni	351	194	157
kobiety	717	416	301

Wykres 1. Ludność Gminy Krajenka według płci i wieku

Źródło: Dane Urzędu Statystycznego w Poznaniu. Statystyczne Vademecum Samorządowca 2015

Biorąc pod uwagę powyższe dane i próbując dokonać prognozy ludności gminy na najbliższe lata, należy zwrócić uwagę na potrzeby dzieci i młodzieży oraz osób starszych. Powyższe tendencje demograficzne będą wymagały dopasowania usług społecznych do potrzeb zarówno dzieci i młodzieży, jak i seniorów. W przypadku tych pierwszych konieczne będzie dostosowanie dostępu do wychowania, edukacji, kultury, sportu i rekreacji, tym drugim trzeba będzie natomiast udzielić stosownej pomocy materialnej i rzeczowej, ułatwić im korzystanie z usług medycznych, opiekuńczych oraz różnorodnych form aktywnego spędzania czasu wolnego.

2.4. Infrastruktura techniczna

Gmina Krajenka należy do obszarów o stosunkowo dobrze rozwiniętej infrastrukturze technicznej, w tym sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej. Dzięki dotacjom zewnętrznym znacznie rozbudowana i zmodernizowana została m.in. sieć kanalizacji i wodociągów. Uzupełnia ją niezbędna infrastruktura w postaci hydroforni, zbiorników wyrównawczych i przepompowni. W 2014 roku długość czynnej sieci wodociągowej wynosiła 62,4 km.

Za pomocą sieci wodociągowej mieszkańcy gminy zaopatrywani są w wodę czerpaną z 7 stacji uzdatniania wody, zlokalizowanych w: Krajence, Maryńcu, Podróznej, Augustowie, Głubczynie-Rogownicy, Skórcie oraz Dolniku.

W ostatnich latach znacznie rozbudowano sieć kanalizacyjną. Długość sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy Krajenka wynosi 56,33 km w tym sieci grawitacyjnej 20,96 km. Gmina Krajenka posiada również kanalizację deszczową o długości 8,2 km.

Teren gminy jest dobrze stelefonizowany za pomocą sieci światłowodowych i nadajników telefonii komórkowej. Zapewniają one dostęp do nowoczesnych technologii multimedialnych i szerokopasmowego internetu.

Gmina Krajenka nie posiada własnej sieci ciepłowniczej. Do ogrzewania wody, pomieszczeń mieszkalnych i użytkowych wykorzystywane są tradycyjne urządzenia piecowe i kuchenne oraz instalacje centralnego ogrzewania z własnymi kotłowniami i piecami na paliwa stałe i ciekłe. Własne kotłownie gazowe posiadają szkoły oraz gmachy użyteczności publicznej. Na terenach wiejskich do ogrzewania pomieszczeń mieszkalnych i użytkowych wykorzystuje się najczęściej paliwa stałe, w tym węgiel i drewno oraz paliwo ciekłe - gaz.

2.5. Komunikacja i transport

Krajenka jest jednym z węzłów lokalnych w systemie komunikacji województwa wielkopolskiego. Krzyżują się w nim drogi komunikacyjne o charakterze wojewódzkim nr 188 i nr 190. Jednocześnie przez Krajenkę przebiega linia kolejowa relacji Chojnice – Krzyż.

Układ komunikacyjny uzupełnia sieć dróg gminnych o łącznej długości ok. 54 km, z których ok. 27 km to drogi o nawierzchni twardej (50 % ogółu dróg gminnych).

W komunikacji wewnętrznej, a zwłaszcza w dojazdach do pól i siedlisk ludność miejscowa korzysta także z sieci dróg polnych i ciągów komunikacyjnych, przebiegających wzdłuż użytków rolnych.

Ogółem należy uznać, że gmina posiada dobre połączenia drogowe z miastem powiatowym Złotowem oraz stolicą województwa Poznaniem.

2.6. Warunki i zasoby mieszkaniowe

W 2014 roku średnia powierzchnia użytkowa mieszkania na terenie Gminy Krajenka wynosiła 87 m², co było wynikiem lepszym niż w 2013 roku gdzie średnia powierzchnia użytkowa mieszkania wynosiła 86 m². Na terenie Gminy Krajenka w 2014 roku znajdowało się 2 197 mieszkań o łącznej liczbie izb 9 486. Powierzchnia użytkowa mieszkań wynosiła 190 229 m²: W zasobach gminy znajduje się 18 lokali socjalnych. Warto zwrócić uwagę, że znaczna większość mieszkańców Gminy Krajenka zamieszkuje w budynkach jednorodzinnych. Swoją siedzibę w mieście Krajenka posiada Urząd Gminy i Miasta, Bank Spółdzielczy, Urząd Pocztowy, Komunalny Zakład Użyteczności Publicznej, Komisariat Policji, Krajeński Ośrodek Kultury, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Wokół rynku rozlokowane są sklepy, apteka oraz zakłady fryzjerskie i kosmetyczne.

III. Infrastruktura społeczna

3.1 Edukacja

Na terenie Gminy Krajenka działa szereg placówek oświatowych, począwszy od placówek wychowania przedszkolnego, po szkoły podstawowe i gimnazjum. W roku szkolnym 2014/2015, funkcjonowało łącznie 6 placówek wychowania przedszkolnego w tym 4 przedszkola zlokalizowane w miejscowościach Krajenka, Głubczyn, Skórka oraz Podróżna a także oddziały przedszkolne przy szkole podstawowej w Dolniku i Śmiardowie Krajeńskim. Ogółem w roku szkolnym 2014/2015 w placówkach tych opieką objęto łącznie 235 dzieci.

W tym samym okresie na terenie Gminy Krajenka funkcjonowało ogółem 5 szkół

podstawowych w miejscowościach: Krajenka, Skórka i Głubczyn w tym szkoły filialne w Podróżnej oraz Śmiardowie Krajeńskim, a także Publiczne Gimnazjum w Krajence.

Tabela 4. Liczba uczniów w placówkach szkolnych z terenu Gminy Krajenka

Rok szkolny	Placówki szkolne						Ogółem
	Publiczna Szkoła Podstawowa w Krajence	Publiczna Szkoła Podstawowa w Skórcie	Publiczna Szkoła Podstawowa w Głubczynie	Szkoła Filialna w Śmiardowie Krajeńskim	Szkoła Filialna w Podróżnej	Publiczne Gimnazjum w Krajence	
2013/2014	271	108	78	15	12	231	715
2014/2015	294	108	83	17	23	231	756
2015/2016	323	111	88	19	23	216	780

Źródło: Na podstawie danych Zespołu Ekonomiczno-Administracyjnego Szkół i Przedszkoli w Krajence

Na terenie Gminy Krajenka funkcjonuje Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii oraz Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego. Organem prowadzącym jest Starostwo Powiatowe w Złotowie.

3.2.Kultura

Krajeński Ośrodek Kultury (KOK) jest organizatorem życia kulturalnego na terenie Gminy Krajenka, przy współpracy m.in. z sołectwami, miejscowymi szkołami, Ochotniczymi Strażami Pożarnymi oraz organizacjami społecznymi i pozarządowymi organizuje szereg przedsięwzięć kulturalnych i edukacyjnych.

W 2015 roku zrealizowano m. in. panele o tematyce:

1. Edukacja kulturalna i wychowanie przez sztukę

a) Edukacja teatralna:

Ogółem: 15 przedstawień teatralnych

b) Edukacja muzyczna:

Ogółem: 2 konkursy muzyczne

1. Rozpoznawanie, rozbudzanie i zaspokajanie potrzeb oraz zainteresowań kulturalnych.

Konkursy:

Ogółem: 3 konkursy (recytatorski, plastyczne)

2. Warsztaty:

Ogółem: 3

Warsztaty artystyczne: 1

Warsztaty z zakresu rękodzieła: 1

Warsztaty z zakresy plastyki: 1

3. Wystawy:

Ogółem: 5

Imprezy zorganizowane przez Krajeński Ośrodek Kultury:

a) Imprezy o charakterze ponadlokalnym:

Ogółem: 4 imprezy o charakterze ponadlokalnym

b) Imprezy plenerowe:

Ogółem: 10

c) Koncerty, spotkania autorskie, kabarety, przedstawienia i inne:

Ogółem: 15

Pomoc przy realizacji imprez w ramach partnerstwa:

Ogółem 97

Przy instytucji tej działają zespoły:

- Zespół gitarowy,
- Zespół rockowy,
- Zespół Ludowy Dzwon,
- Zespół taneczny „Oleńki”
- Zespół taneczny „Segreto”
- Zespół taneczny „Mix Dance”,
- Zespół taneczny Akademii Przedszkolaka,
- Zespół taneczny Hip-Hop,
- Zespół tańca Solo Latino (dorośli),
- Orkiestra Dęta OSP Krajenka,
- Kapela Mysomtacy
- Zespół wokalny

Krajeński Ośrodek Kultury (KOK) jest również wydawcą lokalnego kwartalnika Biuletyn Krajeński.

Na terenie Gminy Krajanka funkcjonują 2 Biblioteki Publiczne posiadające w zasobach 44 200 woluminów i skupiające 2 118 czytelników.

3.3.Pomoc społeczna

Instytucją działającą na rzecz pomocy i integracji społecznej na terenie Gminy Krajanka jest Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Pod koniec 2014 roku jego kadre stanowiło 11 osób, w tym: 4 pracowników socjalnych, 2 pracowników świadczeń rodzinnych i obsługi Funduszu Alimentacyjnego, administrator MGOPS, księgowy, pracownik obsługi sekretariatu, sprzątaczką/goniec oraz kierownik. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krajence zatrudnia na umowę zlecenie asystenta rodziny. Wszystkie rodziny podejmujące współpracę z asystentem sporządzają przy współpracy z pracownikiem socjalnym oraz asystentem plan pracy, gdzie określone są zasady i obszary działań, jakie asystent i rodzina mają za zadanie wykonać podczas trwania współpracy. Asystent rodziny współpracuje m. in. z pedagogami, wychowawcami dzieci oraz innymi instytucjami. Na bieżąco współpracuje też z kuratorami sprawującymi dozory w rodzinach objętych asystenturą.

Tabela 5. Wykształcenie kadry MGOPS w Krajence

Rodzaj wykształcenia		wyszczególnienie		
		Kadra kierownicza	Pracownicy socjalni	Fundusz alimentacyjny i świadczenia rodzinne, księgowość, administrator, obsługa sekretariatu, sprzątaczką/goniec
Wyższe kierunkowe		1	2	-
Wyższe		-	-	5
Średnie kierunkowe		-	2	-
Zasadnicze zawodowe		-	-	1
Dodatkowe kwalifikacje	specjalizacja z zakresu organizacji pomocy społecznej	1	-	-
	specjalizacja w zawodzie pracownika socjalnego I stopnia	-	2	-
Osoby zainteresowane podjęciem specjalizacji w zawodzie pracownika socjalnego II stopnia		-	2	-

Źródło: Na podstawie danych MGOPS w Krajence

Obok zadań pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i świadczeń z funduszu alimentacyjnego instytucja ta wykonuje również inne zadania Gminy Krajenka, w tym zlecone z zakresu administracji rządowej dotyczące m.in.: wsparcia rodziny i systemu pieczy zastępczej, przeciwdziałania przemocy w rodzinie, postępowania wobec dłużników alimentacyjnych oraz potwierdzania prawa do świadczeń opieki zdrowotnej dla świadczeniobiorców.

W realizacji tych zadań Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krajence współpracuje m.in. z: Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Złotowie, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Krajence, Wydziałem Polityki Społecznej i Zdrowia Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu, Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego w Poznaniu, Powiatowym Urzędem Pracy w Złotowie, Zespołem ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Złotowie oraz Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

3.4. Placówka wsparcia dziennego

Na terenie Gminy Krajenka funkcjonuje jedna placówka wsparcia dziennego - świetlica socjoterapeutyczna prowadzona przez Caritas Parafii pw. św. Anny. Placówka ta oferuje swoim podopiecznym m. in. pomoc pedagogiczną, zajęcia socjoterapeutyczne, organizuje wypoczynek letni – kolonie.

Działalność placówek nastawiona jest na rozwój wychowanków, a w szczególności na:

- rozwój zainteresowań i uzdolnień poprzez zajęcia artystyczno-manualne,
- promocję zdrowia i rozwój fizyczny poprzez zajęcia sportowo-ruchowe oraz gry zespołowe,
- profilaktykę uzależnień
- przeciwdziałanie przestępczości wśród nieletnich.

3.5. Warsztat Terapii Zajęciowej

W dniu 30 czerwca 2006 roku Rada Miejska w Krajence Uchwałą Nr XL/218/06 podjęła uchwałę w sprawie utworzenia w Krajence Warsztatu Terapii Zajęciowej.

Warsztat Terapii Zajęciowej jest placówką dziennego pobytu, przeznaczoną dla 30 osób

o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności. Głównym zadaniem jest rehabilitacja zawodowa i społeczna tej grupy osób. Działalność finansowana jest ze środków Państwowego Funduszu Osób Niepełnosprawnych oraz ze środków Powiatu.

Rehabilitacja prowadzona jest w sześciu pracowniach:

- 1) plastyczno- rękodzielniczej,
- 2) ogrodniczej,
- 3) komputerowej i małej poligrafii,
- 4) ceramicznej,
- 5) stolarskiej,
- 6) aktywizacji zawodowej

Uczestnicy mają zapewnioną pomoc psychologiczną, rehabilitację ruchową oraz zajęcia kulturalno – oświatowe. Działania podejmowane w WTZ mają na celu przygotowanie osób niepełnosprawnych do samodzielnego pełnienia ról społecznych, do samodzielności życiowej oraz do podjęcia zatrudnienia. Beneficjenci Warsztatu Terapii Zajęciowej w Krajence mieli możliwość uczestnictwa w różnorodnych imprezach sportowych i kulturalnych. Byli uczestnikami lokalnych imprez kulturalno- integracyjnych, wielu konkursów, zawodów sportowych zdobywając liczne nagrody i wyróżnienia.

Były to m. in. :

- Walentynkowy Bal Karnawałowy w Jastrowiu
- Wernisaż prac uczestników o tematyce wielkanocnej
- udział grupy teatralno – muzycznej w Drodze Krzyżowej
- udział w obchodach XV- lecia powstania WTZ w Złotowie
- spotkanie integracyjne uczestników WTZ ze studentami Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Pile
- wyjazd uczestników do Ośrodka Rehabilitacji Dzieci Niepełnosprawnych „Zabajka 2” w Złotowie
- spotkanie integracyjne uczestników WTZ ze studentami PWSZ -kierunek praca socjalna w Pile
- spotkanie integracyjne uczestników WTZ ze studentami SKN Auxilia na Lotnisku w Pile
- udział w V Warsztatowym Przeglądzie Tańca w Lipce
- udział w imprezie integracyjnej CIS – Chcemy Integracji Społeczeństwa w Złotowie
- wycieczka do Kołobrzegu
- wyjazd do Gniezna na Galę Finałową Festiwalu „Warsztat też zaśpiewa”

- udział w Dożynkach Gminno-Parafialnych w Augustowie
- VI Olimpiada Osób Niepełnosprawnych o Puchar Burmistrza Gminy i Miasta Krajenka
- udział w obchodach X- lecia istnienia Warsztatu Terapii Zajęciowej w Okonku
- udział w spotkaniu integracyjnym „Bawmy się razem”
- Wernisaż prac uczestników WTZ w Krajence o tematyce bożonarodzeniowej

3.6. Ochrona zdrowia

W 2015 roku na terenie Gminy Krajenka funkcjonowały 3 apteki. Lokalizacja punktów dystrybucji leków i środków medycznych znajduje się na terenie miasta Krajenka, zatem utrudniony dostęp do nich posiada ludność wiejska. Na przełomie lat 2013-2015 funkcjonowały 2 przechodnie lekarzy rodzinnych. Średnio na jedną przechodnie przypada około 3 806 osób.

3.7. Bezpieczeństwo publiczne

Powyższe zadanie w Gminie Krajenka realizuje Komisariat Policji w Krajence, który podlega pod Komendę Powiatową Policji w Złotowie. Do podstawowych zadań Policji należą:

- 1) ochrona życia i zdrowia ludzi oraz mienia przed bezprawnymi zamachami naruszającymi te dobra;
- 2) ochrona bezpieczeństwa i porządku publicznego, w tym zapewnienie spokoju w miejscach publicznych oraz w środkach publicznego transportu i komunikacji publicznej, w ruchu drogowym i na wodach przeznaczonych do powszechnego korzystania;
- 3) inicjowanie i organizowanie działań mających na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń oraz zjawiskom kryminogennym i współdziałanie w tym zakresie z organami państwowymi, samorządowymi i organizacjami społecznymi;
- 4) wykrywanie przestępstw i wykroczeń oraz ściganie ich sprawców;
- 5) kontrola przestrzegania przepisów porządkowych i administracyjnych związanych działalnością publiczną lub obowiązujących w miejscach publicznych;

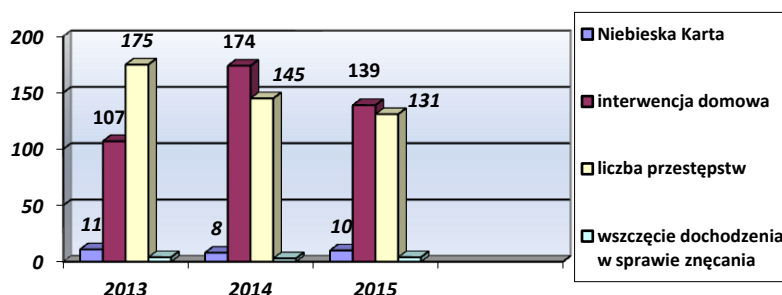
W roku 2013 na terenie gminy popełniono 175 przestępstw, w tym 36 czynów karalnych zostało popełnionych przez nieletnich. W omawianym okresie funkcjonariusze policji przeprowadzili 107 interwencji domowych, w 11 przypadkach zastosowano procedurę Niebieskiej Karty. Ponadto wszczęto 4 postępowania przygotowawcze dotyczące znęcania się

psychicznego i fizycznego.

W roku 2014 popełniono 145 przestępstw, z czego 24 zostało dokonanych przez osoby nieletnie. Przeprowadzono 174 interwencji domowych, w 8 przypadkach zastosowano procedurę Niebieskiej Karty. Ponadto wszczęto 3 postępowania przygotowawcze dotyczące znęcania się psychicznego i fizycznego.

W roku 2015 zanotowano 131 popełnionych przestępstw na terenie gminy Krajence, z czego 8 czynów karalnych zostało popełnionych przez nieletnich. Funkcjonariusze przeprowadzili 139 interwencji domowych, w 10 z nich zastosowano procedurę Niebieskiej Karty. Ponadto wszczęto 4 postępowania przygotowawcze dotyczące znęcania się psychicznego i fizycznego.

Wykres 2. Liczba popełnionych przestępstw na terenie Gminy Krajence w latach 2013 - 2015

Źródło: Według danych Komisariatu Policji w Krajence

3.8. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Krajence realizuje zapisy gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii poprzez:

- Prowadzenie Punktu Konsultacyjnego dla osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin, gdzie odbywają się zajęcia terapeutyczne. Punkt czynny jest od stycznia do grudnia w budynku Krajeńskiego Ośrodka Kultury, w każdy czwarty poniedziałek miesiąca od godz. 16.00 do godz. 20.00. Osoby kierowane są do punktu po uprzednim spotkaniu z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Zajęcia prowadzi terapeuta ds. uzależnień.
- Zorganizowanie spotkania opłatkowego dla osób uzależnionych oraz ich rodzin.
- Opłacenie kosztów sądowych dotyczących spraw osób uzależnionych od alkoholu kierowanych do Sądu Rodzinnego w Złotowie.

- Dofinansowanie kolonii letnich dla dzieci z rodzin w których istnieje problem uzależnienia od alkoholu.
- Dofinansowanie do działalności świetlicy socjoterapeutycznej.
- Zakup materiałów edukacyjnych – miesięcznik Świat Problemów, które następnie przekazano m. in. do szkół z terenu Gminy Krajenka, Komisariatu Policji w Krajence, Klubów AA działających w obrębie Gminy Krajenka, Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krajence.
- Dofinansowano przedstawienie teatralne dla dzieci ze szkół podstawowych z terenu Gminy Krajenka poruszające problematykę uzależnień.

Tabela 6. Działania GKRPA w Krajence

Rodzaj działania	O k r e s		
	2013	2014	2015
Liczba spotkań Komisji	4	5	3
Liczba wniosków ws. podjęcia działań wobec osoby uzależnionej	17	15	12
Liczba osób zaproszonych na spotkanie	91	129	59
Liczba wniosków skierowanych do Sądu Rejonowego w Złotowie	1	1	4

Źródło: Według danych GKRPA w Krajence

W okresie 2013-2015 odbyło się 12 spotkań Komisji, na które zaproszono łącznie 279 osób. W tym czasie rozpatrzono 44 wnioski w sprawie osób uzależnionych. Wnioski te były składane przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krajence, a także przez członków rodzin w których zaistniał problem z alkoholem. Skierowano 6 wniosków o wydanie orzeczenia i skierowanie na leczenie odwykowe do Sądu Rodzinnego w Złotowie. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych opiniowała również wnioski o wydanie pozwolenia na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych. Prowadzona była też współpraca z Zespołem Interdyscyplinarnym.

3.9. Zespół interdyscyplinarny

Zespół Interdyscyplinarny został powołany Zarządzeniem Nr 74/2011 Burmistrza Gminy i Miasta Krajenka z dnia 28 czerwca 2011 roku celem realizacji działań określonych w Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie i Mieście Krajenka. Zespół Interdyscyplinarny działa w oparciu o Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie i Mieście Krajenka na lata 2011-2016, który został powołany Uchwałą Nr VI/29/2011 Rady Miejskiej w Krajence z dnia 24 marca 2011 roku.

Zespół Interdyscyplinarny to grupa specjalistów z różnych instytucji, łącząca swoją wiedzę, umiejętności oraz możliwości wynikające z instytucji, którą reprezentują, podejmująca współpracę i skoordynowane działania mające na celu niesienie pomocy osobom krzywdzonym oraz przeciwdziałanie zjawisku przemocy na terenie Gminy Krajenka.

Członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego działają na podstawie wyżej wymienionych aktów prawnych oraz porozumień zawartych między Burmistrzem Gminy i Miasta Krajenka a podmiotami, których przedstawiciele wchodzi w skład Zespołu. Członkowie Zespołu wykonują zadania w ramach obowiązków zawodowych i służbowych lub społecznie. Porozumienie stanowi jednocześnie formę zobowiązania do zapewnienia i stworzenia możliwości, udziału w posiedzeniach i pracach zespołu lub grup roboczych wytypowanych przedstawicieli.

Przy współpracy z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Krajence osoby z problemem alkoholowym mają możliwość korzystania z pomocy terapeutycznej.

Posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego odbywają się średnio raz na kwartał. Na posiedzeniach zespołu interdyscyplinarnego są omawiane sprawy organizacyjne pracy zespołu i grup roboczych, a także dokonuje się oceny sytuacji w rodzinach w wyniku prowadzonego monitoringu i podejmowanych działań oraz podejmuje się decyzje o zakończeniu procedury Niebieskiej Karty w rodzinach.

Tabela 7. Działania Zespołu Intredyscyplinarnego w okresie 2013-2015

Rodzaj działania		Okres		
		2013	2014	2015
Niebieskie Karty		10	10	10
Zaproszenie ofiar przemocy		9	8	9
Wezwanie sprawców przemocy		12	8	9
Powołanie Grupy Roboczej		10	8	9
Zebranie Zespołu Interdyscyplinarnego		4	5	5
Wypełnienie kart	C	8	5	7
	D	4	4	3

Źródło: Na podstawie danych Zespołu Intredyscyplinarnego

W okresie 2013-2015 założono ogółem 30 Niebieskich Kart. Grupy robocze były prowadzone w zależności od zgłaszanych potrzeb i wynikały z problemów w indywidualnych przypadkach. Członkami grup roboczych byli: pracownicy socjalni, dzielnicowi, członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Krajence, kurator sądowy. Na spotkania grup roboczych zapraszane były ofiary przemocy (26 osób) oraz wzywani sprawcy (29 osób). Podczas tych spotkań były podejmowane działania na rzecz 27 rodzin.

3.10. Organizacje pozarządowe i Kościół

Organizacje pozarządowe są przejawem społeczeństwa obywatelskiego i jedną z form aktywności społecznej. Odgrywają ważną rolę nie tylko w integracji lokalnej społeczności, organizacyjnym wzmacnianiu władz lokalnych, lecz również zwiększają szanse rozwoju miejscowości położonych na terenie gminy. Dobrze zorganizowane środowisko może sprzyjać aktywizowaniu nie tylko pojedynczych osób i marginalizowanych grup społecznych, ale ich lokalnego otoczenia, sprzyja budowaniu samowystarczalności społeczności lokalnych poprzez uruchomienie i wykorzystanie jej zasobów.

W 2015 roku w Gminie Krajenska funkcjonowało 19 organizacji pozarządowych i 6 klubów sportowych. Samorząd gminy, w oparciu o akt prawa miejscowego (Program współpracy Gminy i Miasta Krajenska z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego) podejmował z nimi współpracę,

która przybierała formę dofinansowania działalności statutowej organizacji, wsparcia rzeczowego i lokalowego oraz doradztwa i konsultacji.

- 1) Towarzystwo Miłośników Krajenki
Rynek 1
77- 430 Krajenka
- 2) Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom i Młodzieży Niepełnosprawnej
w Gminie i Mieście Krajenka
ul. Łódzka 11
77-430 Krajenka
- 3) Stowarzyszenie "Voyager"
ul. Polna 19
77-430 Krajenka
- 4) Ochotnicza Straż Pożarna Augustowo - Głubczyn
Augustowo
77-430 Krajenka
- 5) Ochotnicza Straż Pożarna im. Jana Waldowskiego w Krajence
ul. Floriańska 6
77-430 Krajenka
- 6) Ochotnicza Straż Pożarna w Śmiardowie Krajeńskim
Śmiardowo Krajeńskie
77-430 Krajenka
- 7) Stowarzyszenie "Płonące Wały"
ul. Floriańska 5/1
77-430 Krajenka
- 8) Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Twórczych
Augustowo 4
77-430 Krajenka
- 9) Ochotnicza Straż Pożarna w Podróżnej
Podróżna 47a
77-430 Krajenka
- 10) Związek OSP RP Zarząd Miejsko-Gminny w Krajence
ul. Floriańska 6
77-430 Krajenka

- 11) Stowarzyszenie Pomocy Publicznej Szkole Podstawowej w Głubczynie
Głubczyn 23
77-430 Krajenka
- 12) Towarzystwo Przyjaciół Skórki
ul. Nad Rzeką 19
64-917 Skórka
- 13) Stowarzyszenie Klubu Abstynentów „Promyk Nadziei”
ul. V Dzielnicy 21
77-430 Krajenka
- 14) Towarzystwo Przyjaciół Śmiardowa Krajeńskiego
Śmiardowo Krajeńskie 12
77- 430 Krajenka
- 15) Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Koło nr 1
ul. Bydgoska 9c/1
77-430 Krajenka
- 16) Związek Sybiraków Koło Terenowe w Złotowie
Czajcze 4
77-430 Krajenka
- 17) Związek Kombatantów RP i Byłych Więźniów Politycznych
Koło Miejsko-Gminne w Krajence
ul. Władysława Jagiełły 11
77-430 Krajenka
- 18) Polski Związek Wędkarski Koło „Krajna” w Krajence
ul. Władysława Jagiełły 36
77-430 Krajenka
- 19) Stowarzyszenie „PAMIĘĆ”
ul. Domańskiego 6 A
77-430 Krajenka

Kluby sportowe

- 1) Uczniowski Klub Sportowy "Sokół" w Krajence
- 2) Ludowy Zespół Sportowy „Piaś” Głubczyn

- 3) Ludowy Zespół Sportowy "Grom" w Śmiardowie Krajeńskim
- 4) Ludowy Zespół Sportowy "Iskra" w Krajence
- 5) Ludowy Zespół Sportowy "Krajan" Podróżna
- 6) Klub Strzelecki "Głomia" w Krajence.

Na terenie Gminy Krajenka znajdują się dwie parafie kościoła rzymskokatolickiego:

- 1) Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Anny w Krajence.

Parafia została erygowana w roku 1420 wraz z nadaniem przez króla Władysława Jagiełłę praw miejskich miastu Krajenka. W XVI w. właściciele miasta opowiedzieli się po stronie reformacji. Ponowne erygowanie Parafii miało miejsce w 1693 r. Po zniszczeniu na skutek pożaru drewnianego kościoła parafialnego w 1774r. Anna Sułkowska przebudowała na kościół zachowany zachodni dom mieszkalny zrujnowanego zamku w Krajence. W ten sposób powstał eklektyczny kościół jednonawowy. W skład Parafii wchodzi również Kościół Pomocniczy pw. św. Józefa Robotnika w Krajence. Budynek powstał w 1846 r. jako zbór miejscowej gminy ewangelickiej według planów słynnego niemieckiego architekta Carla Friedricha Schinkla. Po II wojnie światowej został przejęty przez Kościół.

- 2) Parafia Rzymskokatolicka pw. Trójcy Świętej w Głubczynie.

W skład parafii wchodzi trzy kościoły znajdujące się w Głubczynie, Paruszcze i Skórcie. Pierwsza wzmianka o parafii sięga 1588 roku. Wówczas została utworzona parafia przez opata bledzewskiego Andrzeja Kościelec-Kościeleckiego (właściciela dóbr głubczyńskich). Ufundowany kościół był budowlą drewnianą pod wezwaniem św. Jana Chrzciciela. Obecny kościół parafialny zbudowany został w latach 1869 - 1871 przez Bojanowskich w stylu neogotyckim.

IV. Problemy społeczne występujące na terenie Gminy Krajenka

Prawo do wsparcia udzielanego przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krajenke mają osoby i rodziny, które spełniają określone warunki przedstawione w poszczególnych aktach prawnych. I tak np. w odniesieniu do świadczeń z pomocy społecznej jednym z nich jest kryterium dochodowe, które jest ustalone na poziomie 634 zł miesięcznie w przypadku osoby samotnie gospodarującej i 514 zł na osobę w rodzinie. Kryterium dochodowe stosowane jest również przy przyznawaniu zasiłków rodzinnych i świadczeń alimentacyjnych. Zasiłek rodzinny przysługuje, jeśli dochód rodziny na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekracza 674 zł, a gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności, jeśli dochód ten nie przekracza 764 zł. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują z kolei, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty 725 zł.

Wśród najważniejszych problemów społecznych na terenie Gminy Krajenka wymienić należy takie jak: ubóstwo, bezrobocie, długotrwałą lub ciężką chorobę, niepełnosprawność bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. Ich skala i natężenie w okresie 2013-2015 jest ciągle wysoka i pozostaje w mało zmieniającej się wartości.

4.1. Ubóstwo

Pojawienie się zjawiska ubóstwa bywa utożsamiane z uruchomionym w początku lat dziewięćdziesiątych ubiegłego stulecia procesem transformacji systemowej, tymczasem zjawisko to było obecne także wcześniej jednakże o tym problemie społecznym i jego rozmiarach niechętnie rozmawiano. Współczesne definicje ubóstwa są mocno zróżnicowane. Zwraca się w nich uwagę na niemożność zaspokojenia niezbędnych potrzeb albo potrzeb uznanych w jakiejś społeczności za niezbędne. Kwestią bardzo często sporną jest identyfikacja ubogich i sposób pomiaru stopnia ubóstwa, nie istnieje bowiem powszechnie obowiązujący system jednolitych wskaźników tego zjawiska.

W świetle literatury ubóstwo można zdefiniować jako stan poniżej pewnego zmiennego w czasie progu dochodowego lub progu realizacji potrzeb w odniesieniu do jednostki, rodziny lub grupy społecznej. Dość często wykorzystywana w pomiarze trudnej sytuacji materialnej

rodziny jest tzw. finansowa definicja ubóstwa. Określa ona ubóstwo jako sytuację, w której gospodarstwo domowe nie dysponuje wystarczającymi środkami pieniężnymi pozwalającymi na zaspokojenie podstawowych potrzeb swoich członków. Pod pojęciem „podstawowa potrzeba” poza wyżywieniem kryją się takie potrzeby jak: ubranie, mieszkanie, zachowanie zdrowia, uzyskanie wykształcenia, udział w życiu kulturalnym. Przyczyny ubóstwa bywają różne obserwując osoby korzystające ze świadczeń pomocy społecznej można wyodrębnić następujące grupy: zdrowotne (długotrwała choroba, upośledzenie fizyczne lub umysłowe, choroby psychiczne, inwalidztwo, alkoholizm, narkomania), rodzinne (sieroctwo, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, niepełność rodziny, wielodzietność, samotność, trudności w przystosowaniu po opuszczeniu zakładu karnego), bezrobocie (z prawem i bez prawa do zasiłków), zdarzenia losowe, sytuacje kryzysowe lub klęski żywiołowe.

Jeśli uznamy, że wysokość dochodu jest jednym z ważniejszych wskaźników ubóstwa (a tego faktu nie kwestionuje się, choć możemy zasadnie krytykować sprowadzanie ubóstwa tylko i wyłącznie do sytuacji dochodowej danej jednostki lub gospodarstwa domowego), to musimy wskazać wysokość dochodu będącego w dyspozycji osób samotnie gospodarujących bądź gospodarstw domowych, poniżej której mamy do czynienia z ubóstwem. Taki dochód pełniący funkcję graniczną między biedą a niebiedą nazywa się linią ubóstwa.

Posługiwanie się liniami ubóstwa, przy wszystkich ograniczeniach, ma swoje zalety. Możemy stosunkowo łatwo dowiedzieć się, jak duża jest liczebność tych, których dochody nie przekraczają określonej wartości. Należy jednak pamiętać, że nie uzyskujemy w ten sposób gotowej odpowiedzi na pytanie, ile na terenie Gminy Krajenka żyje osób ubogich.

Użyteczność linii ubóstwa polega głównie na tym, że stanowi ona jednoznaczne i mierzalne kryteria dostępu do świadczeń socjalnych wypłacanych przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krajence.

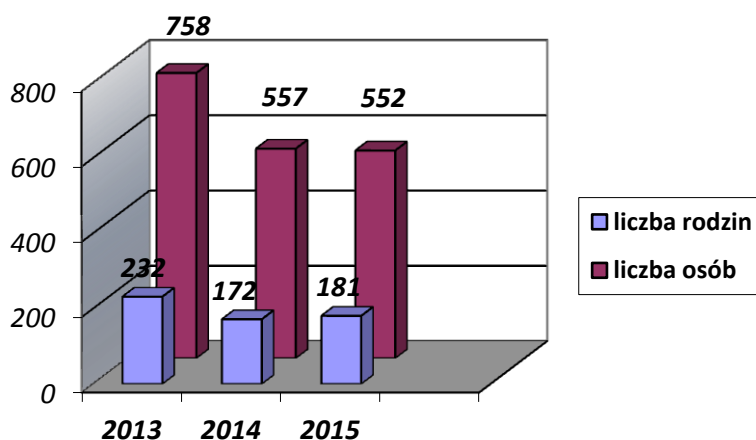
Tabela 8. Powody przyznania pomocy mieszkańcom Gminy Krajenka w latach 2013-2015

Powód przyznania pomocy	okres					
	2013		2014		2015	
	liczba rodzin	liczba osób	liczba rodzin	liczba osób	liczba rodzin	liczba osób
Ubóstwo	147	480	127	437	130	413
Bezdomność	2	2	4	4	3	3
Potrzeba ochrony macierzyństwa oraz wielodzietności	39	235	37	216	40	243
Bezrobocie	140	486	107	379	107	352
Niepelnosprawność	102	323	77	249	87	267
Długotrwała lub ciężka choroba	112	345	86	256	103	294
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	53	255	50	237	53	241
Przemoc w rodzinie	4	17	0	0	1	2
Alkoholizm	50	128	40	94	44	92
Narkomania	0	0	1	1	0	0
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	9	18	8	26	8	23
Zdarzenie losowe	2	8	0	0	0	0
Sytuacja kryzysowa	0	0	0	0	1	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Zbioru Centralnego Krajowego Systemu Monitoringu Pomocy Społecznej MPiPS

Liczbę rodzin objętych pomocą na przełomie lat 2013-2015 przedstawia graficznie poniższy wykres. W okresie 2014-2015 zauważalna jest nieznaczna zmiana w stosunku do roku 2013 liczby rodzin korzystających ze wsparcia tut. OPS.

Wykres 3. Rzeczywista liczba rodzin objętych pomocą społeczną w okresie 2013-2015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Zbioru Centralnego Krajowego Systemu Monitoringu Pomocy Społecznej MPiPS

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krajence udziela również pomocy w formie pracy socjalnej, ukierunkowanej na rozwiązywanie różnych problemów dotyczących osób lub rodzin, powodujących określone dysfunkcje w ich życiu lub prowadzących do ich wykluczenia społecznego. Celem pracy socjalnej w wymiarze jednostkowym jest doprowadzenie, przy jednoczesnym wykorzystaniu potencjału osób, których dotyczy, do osiągnięcia stanu, w którym osoby te na miarę własnych możliwości będą mogły funkcjonować w społeczności lokalnej, wypełniać role społeczne i posiadać dostęp do określonych dóbr.

Istotne formy wsparcia świadczone mieszkańcom Gminy Krajenska stanowiły również świadczenia z funduszu alimentacyjnego a także świadczenia rodzinne, do których należą: zasiłek rodzinny i dodatki do tego zasiłku, świadczenia opiekuńcze w postaci zasiłku pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego i świadczenia pielęgnacyjnego oraz jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 9. Liczba wypłaconych świadczeń rodzinnych w latach 2013-2015

Rodzaj świadczenia	Liczba wypłaconych świadczeń rodzinnych		
	2013	2014	2015
Jednorazowa zapomoga z tyt. urodzenia się dziecka (becikowe)	70	69	63
Zasiłki rodzinne	6 505	6 173	5 517
do ukończenia 5. roku życia	1 698	1 545	1 394
powyżej 5. roku życia do ukończenia 18. roku życia	4 164	4 047	3 567
powyżej 18. roku życia do ukończenia 21. roku życia	631	569	552
powyżej 21. roku życia do ukończenia 24. roku życia	12	12	4
Dodatki do zasiłków rodzinnych, z tego z tytułu:	3 717	3 505	3 200
urodzenia dziecka	27	29	22
opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	127	86	68
samotnego wychowywania dziecka	392	326	294
art. 11a ust. 1 pkt 1 ustawy ²	323	279	250
art. 11a ust. 1 pkt 2 ustawy ²	69	47	44
kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego, z tego w wieku:	648	683	673
do 5. roku życia	172	142	128
powyżej 5. roku życia	476	541	545
rozpoczęcia roku szkolnego	371	374	318
podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania, w tym:	778	732	684
zamieszkaniem w miejscowości, w której znajduje się szkoła	56	42	30
dojazdem do miejscowości, w której znajduje się szkoła	722	690	654
wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	1 374	1 275	1 141
Zasiłki pielęgnacyjne	3 219	3 071	3 019
Świadczenia pielęgnacyjne	655	402	394
Zasiłek dla opiekuna	-	566	255
Specjalny zasiłek opiekuńczy	8	4	121

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Zbioru Centralnego Krajowego Systemu Monitoringu Pomocy Społecznej MPiPS

Zauważalny jest relatywnie zmniejszający się odsetek ludności korzystającej ze świadczeń rodzinnych wypłacanych przez tut. Ośrodek. W 2013 roku MGOPS w Krajeńcu udzielił wsparcia 445 rodzinom, w 2014 roku 447 rodzin korzystało ze świadczeń rodzinnych, natomiast w 2015 roku - 394 rodzin było beneficjentami tej formy pomocy.

Tabela 10. Świadczenia z Funduszu Alimentacyjnego wypłacone w okresie 2013-2015

wyszczególnienie	okres		
	2013	2014	2015
Liczba osób uprawnionych	81	81	77
Liczba wypłaconych świadczeń	1008	1026	994

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Zbioru Centralnego Krajowego Systemu Monitoringu Pomocy Społecznej MPiPS

4.2. Bezrobocie

Przemiany gospodarcze niosą za sobą nie zawsze korzystne zjawiska społeczne. Niewątpliwie należy do nich bezrobocie i jego skutek, czyli wykluczenie społeczne. Dylemat bezrobocia to jeden z kluczowych problemów społecznych dotychczas nierozwiązanych.

Spośród wielu współczesnych zagrożeń rodziny, przyczyniających się do jej destrukcji, przede wszystkim bezrobocie powoduje wiele negatywnych konsekwencji, gdyż zaburza wszystkie sfery życia człowieka. Niemożność pełnienia określonej roli zawodowej wiąże się z brakiem możliwości zarabiania pieniędzy, zaspokajania potrzeb zarówno własnych, jak osób najbliższych, zajmowania odpowiedniej pozycji społecznej, a w przypadku młodzieży zdobycie doświadczenia zawodowego, niezbędnego do zaspokojenia własnych aspiracji. Bezrobocie wpływa na rosnącą skalę ubóstwa, pozbawiając człowieka środków służących zaspokajaniu jego podstawowych potrzeb.

Zgodnie z ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U.2015.149 ze zm.) pod pojęciem bezrobotnego należy rozumieć osobę

- niezatrudnioną i niewykonywującą innej pracy zarobkowej, zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym w danym zawodzie lub służbie albo innej pracy zarobkowej, albo jeżeli jest osobą niepełnosprawną, zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia co najmniej w połowie tego wymiaru czasu pracy, nieuczącą się w szkole, z wyjątkiem uczącej się w szkole dla dorosłych lub przystępującej do egzaminu eksternistycznego z zakresu tej szkoły lub w szkole wyższej gdzie studiuje w formie studiów niestacjonarnych, zarejestrowaną we właściwym dla miejsca zameldowania stałego lub czasowego powiatowym urzędzie pracy oraz poszukującą zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, jeżeli:

- a) ukończyła 18 lat,
- b) nie osiągnęła wieku emerytalnego,
- c) nie nabyła prawa do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy, renty szkoleniowej, renty socjalnej, renty rodzinnej w wysokości przekraczającej połowę minimalnego wynagrodzenia za pracę albo po ustaniu zatrudnienia, innej pracy zarobkowej, zaprzestaniu prowadzenia pozarolniczej działalności, nie pobiera nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, zasiłku przedemerytalnego, świadczenia przedemerytalnego, świadczenia rehabilitacyjnego, zasiłku chorobowego, zasiłku macierzyńskiego lub zasiłku w wysokości zasiłku macierzyńskiego,
- d) nie jest właścicielem lub posiadaczem samoistnym lub zależnym nieruchomości rolnej, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny (Dz. U. 2014.121 ze zm.), o powierzchni użytków rolnych przekraczającej 2 ha przeliczeniowe lub nie podlega ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z tytułu stałej pracy jako współmałżonek lub domownik w gospodarstwie rolnym o powierzchni użytków rolnych przekraczającej 2 ha przeliczeniowe,
- e) nie uzyskuje przychodów podlegających opodatkowaniu podatkiem dochodowym z działów specjalnych produkcji rolnej, chyba że dochód z działów specjalnych produkcji rolnej, obliczony dla ustalenia podatku dochodowego od osób fizycznych, nie przekracza wysokości przeciętnego dochodu z pracy w indywidualnych gospodarstwach rolnych z 2 ha przeliczeniowych ustalonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie przepisów o podatku rolnym, lub nie podlega ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z tytułu stałej pracy jako współmałżonek lub domownik w takim gospodarstwie,
- f) nie złożyła wniosku o wpis do ewidencji działalności gospodarczej albo po złożeniu wniosku o wpis:
  - zgłosiła do ewidencji działalności gospodarczej wniosek o zawieszenie wykonywania działalności gospodarczej i okres zawieszenia jeszcze nie upłynął, albo
  - nie upłynął jeszcze okres do, określonego we wniosku o wpis do ewidencji działalności gospodarczej, dnia podjęcia działalności gospodarczej,
- g) nie jest osobą tymczasowo aresztowaną lub nie odbywa kary pozbawienia wolności, z wyjątkiem kary pozbawienia wolności odbywanej poza zakładem karnym w systemie dozoru elektronicznego,
- h) nie uzyskuje miesięcznie przychodu w wysokości przekraczającej połowę minimalnego wynagrodzenia za pracę, z wyłączeniem przychodów uzyskanych z tytułu odsetek lub innych

przychodów od środków pieniężnych zgromadzonych na rachunkach bankowych,

i) nie pobiera na podstawie przepisów o pomocy społecznej zasiłku stałego,

j) nie pobiera, na podstawie przepisów o świadczeniach rodzinnych, świadczenia pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego lub dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych na skutek upływu ustawowego okresu jego pobierania,

k) nie pobiera po ustaniu zatrudnienia świadczenia szkoleniowego, o którym mowa w art. 70 ust. 6,

l) nie podlega, na podstawie odrębnych przepisów, obowiązkowi ubezpieczenia społecznego, z wyjątkiem ubezpieczenia społecznego rolników.

Praca zawodowa ma znaczny wpływ na realizację m. in. funkcji opiekuńczej oraz socjalizacyjnej rodziny. Determinuje postawy i zachowania dorosłych, a przez to oddziałuje na postawy i zachowania dzieci i młodzieży, kształtuje ich system wartości i ocen. Brak pracy rzutuje zasadniczo na życie rodziny, rodzi dla niej negatywne skutki. Nie ma jednej definicji bezrobocia, która byłaby akceptowana przez reprezentantów wszystkich zainteresowanych dziedzin nauki (prawo, ekonomia, nauki o rodzinie, demografia i inne); każda z nich wykorzystuje definicję pozwalającą realizować odmienne cele poznawcze. I tak na przykład ekonomista posługuje się tak zwanym przedmiotowym rozumieniem bezrobocia, natomiast socjolog ujęciem podmiotowym i analizuje je z punktu widzenia osób dotkniętych utratą pracy. Bezrobocie można określić jako stanem bezczynności zawodowej jednostek zdolnych do pracy i zgłaszających gotowość jej podjęcia, z podkreśleniem, że chodzi przede wszystkim o jednostki, dla których podstawą egzystencji są dochody z pracy.

W kontekście makrospołecznym bezrobocie można analizować w ujęciu podmiotowym, jak i przedmiotowym. W ujęciu podmiotowym bezrobocie to „stan bezczynności zawodowej osób zdolnych do pracy i zgłaszających gotowość do jej podjęcia, dla których podstawą egzystencji są dochody z pracy, w ujęciu przedmiotowym oznacza niezrealizowaną podaż pracy, będącą rezultatem nierównowagi między podażą siły roboczej (zasobów ludzkich) a popytem na pracę (chłonność zatrudnieniową gospodarki). Intensywny wzrost bezrobocia oraz długie utrzymywanie się jego wysokiego poziomu spowodowały, iż zaczęły powstawać modele teoretyczne, których celem było znalezienie odpowiedzi o przyczyny występowania bezrobocia oraz sposoby skutecznej z nim walki. Biorąc pod uwagę przyczyny powstawania bezrobocia można wyróżnić pięć rodzajów bezrobocia, zostały przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 11. Klasyfikacja bezrobocia

Nazwa bezrobocia	Charakterystyka
Bezrobocie klasyczne	Ten rodzaj bezrobocia jest efektem umyślnego utrzymywania płacy realnej powyżej poziomu wyznaczonego przez przecięcie się krzywych podaży i popytu na pracę. W praktyce oznacza to, iż pracodawcy są skłonni oferować zatrudnienie jedynie do pewnego poziomu płac. Jeżeli poziom ten jest przekroczony np. ponieważ związki zawodowe w danym zakładzie wynegocjowały wyższy poziom płacy minimalnej, to pracodawca zrezygnuje z zatrudnienia dodatkowych osób. Zwiększyłby on zatrudnienie gdyby stawka płacy minimalnej została obniżona.
Bezrobocie cykliczne, koniunkturalne	Występuje w efekcie zmniejszenia popytu globalnego i wolnego dostosowania się płac i cen do nowej sytuacji. A zatem firmy nie znajdujące popytu dla swoich produktów będą zwalniać pracowników. Ten rodzaj bezrobocia w największym stopniu wpływa na ogólny wzrost liczby osób pozostających bez pracy w okresie kryzysu gospodarczego. W sytuacji szybkiego wzrostu to bezrobocie obniża się najbardziej.
Bezrobocie frykcyjne	Niemożliwy do obniżenia, minimalny poziom bezrobocia występujący w każdej gospodarce. Ten rodzaj bezrobocia występuje chociażby dlatego, że w każdej chwili na rynku pracy znajdują się osoby bezrobotne z powodu zmiany miejsca zatrudnienia. Inny przykład bezrobocia frykcyjnego to osoby, które nie są skłonne do podjęcia pracy przy poziomie płacy oferowanej w danym momencie przez pracodawców lub nie są skłonne do podjęcia pracy poza miejscem zamieszkania.
Bezrobocie strukturalne	Związane jest ze zmianami jakie zachodzą w gospodarce, których efektem jest niedopasowanie siły roboczej do potrzeb pracodawców. Przykładem mogą być górnicy, którzy stracili pracę w efekcie likwidacji nierentownych kopalni, natomiast ich kwalifikacje zawodowe nie pozwalają znaleźć innej pracy.
Bezrobocie sezonowe	W każdej gospodarce występują pewne sektory, które w określonych miesiącach zwiększają bądź zmniejszają swoje zatrudnienie. Dotyczy to np. budownictwa, rolnictwa, sadownictwa, ogrodnictwa.

Źródło: Opracowano na podstawie Poradnika dla służb społecznych. Bezrobocie - między diagnozą a działaniem.

W oparciu o powyższą klasyfikację, możliwe jest wyróżnienie dwóch rodzajów bezrobocia z punktu widzenia ich relacji ze zmianami koniunktury występującymi w gospodarce. Z jednej strony mówić można o bezrobociu naturalnym, do którego zaliczamy bezrobocie frykcyjne, klasyczne i strukturalne, z drugiej natomiast o bezrobociu przymusowym, którego przykładem jest bezrobocie koniunkturalne. A zatem bezrobocie naturalne to takie, które nie jest w żaden sposób związane ze zmianami popytu wynikającymi z cykli koniunkturalnych. Poniższe definicje nie wyczerpują listy możliwych rodzajów bezrobocia. Problem ten może być zróżnicowany z punktu widzenia czasu trwania (bezrobocie: przejściowe i długotrwałe) czy też danych dostępnych w ramach statystyki publicznej. W tym drugim przypadku na szczególną uwagę zasługuje bezrobocie ukryte (niewidoczne w powszechnie dostępnych danych statystycznych). Najlepszym przykładem bezrobocia ukrytego jest rolnictwo, gdzie znaczna część osób pracuje w minimalnym wymiarze czasu (np. kilka godzin tygodniowo). Zatem z ekonomicznego punktu widzenia osoby te winno traktować się jako bezrobotne.

Tabela 12. Liczba bezrobotnych w latach 2013-2015

Wyszczególnienie	Liczba bezrobotnych na koniec IV kwartału 2013								
	ogółem	kobiety	w tym z prawem do zasiłku	do 25 roku życia	długotrwale bezrobotni	powyżej 50 roku życia	bez kwalifikacji zawodowych	bez doświadczenia zawodowego	bez wykształcenia średniego
Powiat złotowski	4432	2422	594	947	2237	1089	1360	835	2809
Krajenka	458	239	69	100	211	116	132	82	274
Wyszczególnienie	Liczba bezrobotnych na koniec IV kwartału 2014								
Powiat złotowski	3935	2194	511	742	2056	1024	1244	738	2485
Krajenka	381	208	52	77	199	107	113	79	221
wyszczególnienie	Liczba bezrobotnych w IV kwartale 2015								
	ogółem	kobiety	w tym z prawem do zasiłku	do 30 r.ż.	do 25 roku życia	długotrwale bezrobotni	powyżej 50 roku życia	posiadający co najmniej jedno dziecko do 6 r.ż.	niepełnosprawni
Powiat złotowski	3574	2026	416	1194	711	1823	976	532	226
Krajenka	320	171	35	119	70	156	89	44	25

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Złotowie

W porównaniu do 2013 roku zmniejszyła się liczba osób bezrobotnych, zarejestrowanych w ewidencji PUP w Złotowie. Na koniec IV kwartału 2013 roku w PUP w Złotowie zarejestrowanych było 458 bezrobotnych z Gminy Krajenka co stanowiło 10,33 % ogółu bezrobotnych w powiecie złotowskim, w 2014 liczba bezrobotnych z Gminy Krajenka wynosiła 381 osób tj. 9,68 % ogółu bezrobotnych w powiecie złotowskim, natomiast w IV kwartale 2015 roku bezrobotnych z Gminy Krajenka było 320 osób tj. 8,95 % zarejestrowanych w PUP w Złotowie.

W Powiatowym Urzędzie Pracy w Złotowie w 2013 roku zarejestrowanych było 1 794 ofert pracy natomiast w 2014 roku urząd dysponował 2 373 ofertami pracy.

Tabela 13. Stopa bezrobocia

Region	okres		
	XII 2013	XII 2014	XII 2015
Polska	13,4	11,5	9,6
Województwo wielkopolskie	9,6	7,8	6,1
Powiat złotowski	17,2	15,5	13,1

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Złotowie

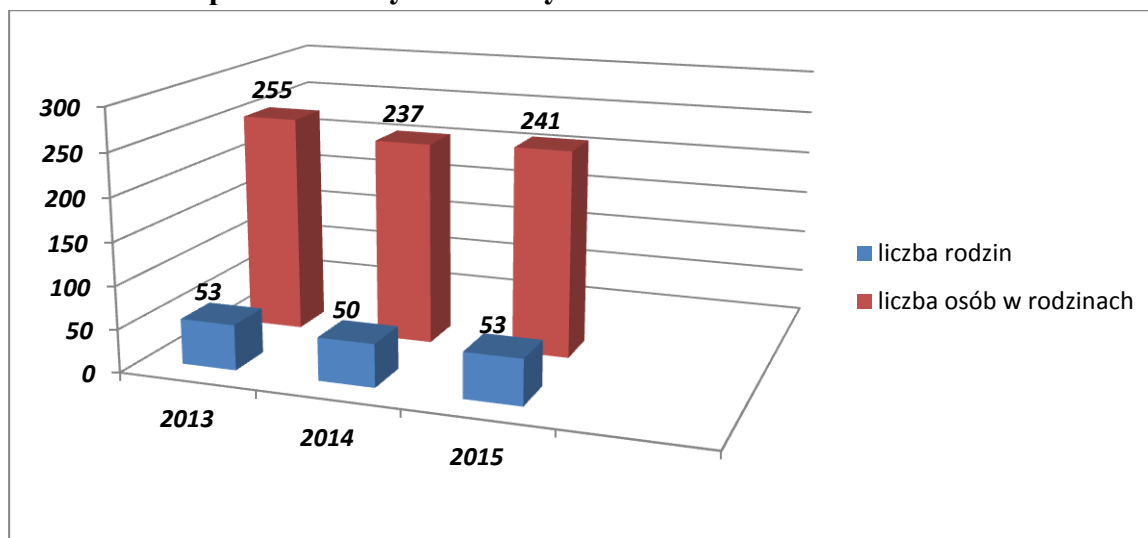
Na terenie Gminy Krajenka wg stanu na dzień 31 grudnia 2014 roku w rejestrze REGON zarejestrowanych było 496 podmiotów gospodarczych w tym 384 podmioty prowadzone były przez osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

4.3. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.

Rodzina jest grupą złożoną z osób połączonych stosunkiem małżeńskim, rodzicielskim żyjąca zwykle w jednym gospodarstwie domowym. Rodzina, która funkcjonuje w sposób umożliwiający swoim członkom stały rozwój, jest otwarta na kontakty z otoczeniem, relacje między członkami opierają się na szczerości i wzajemności a role i normy wyraźnie są określone i akceptowane przez poszczególnych członków uważana jest za rodzinę prawidłową. Zaburzenia w realizacji funkcji rodziny lub zanik niektórych z funkcji można nazwać dysfunkcyjnością rodziny. W sytuacjach krańcowych dochodzi do pojawienia się dezorganizacji co rodzi patologię a w konsekwencji prowadzi do rozpadu rodziny. Rodziny dysfunkcyjne nie są w stanie wypełniać przypisanych im ról społecznych w zakresie wychowawczym, co odbija się negatywnie na przyszłości następnego pokolenia.

Znaczną część beneficjentów Miejsko- Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krajence stanowią rodziny z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi. Najczęściej niezaradność rodziny w opiece i wychowaniu własnych dzieci łączy się z innymi dysfunkcjami takimi jak: przemoc, uzależnienie od alkoholu, zaburzenia równowagi systemu rodzinnego w sytuacjach kryzysowych, problemy w pełnieniu ról rodzicielskich, małżeńskich, zawodowych wyrażające się m. in. niedojrzałością emocjonalną, problemy we współżyciu z lokalnym otoczeniem, konflikty i trudności adaptacyjne, upośledzenie umysłowe jednego lub obojga rodziców, niezaradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego, śmierć jednego lub obojga rodziców, problemy wychowawcze w środowisku rodzinnym, szkolnym ujawniające się w postaci zachowań konfliktowych, agresywnych, łamania przez dzieci i młodzież panujących obyczajów, wartości i norm, ucieczki z domów. Czynnikiem sprzyjającym pogłębianiu się niewydolności opiekuńczo-wychowawczej rodzin jest w wielu przypadkach długotrwałe bezrobocie i wynikające z niego ubóstwo. Liczbę rodzin korzystających z pomocy Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krajence z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo- wychowawczych przedstawia poniższy wykres.

Wykres 4. Rodziny korzystające ze świadczeń z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo- wychowawczych w latach 2013-2015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Zbioru Centralnego Krajowego Systemu Monitoringu Pomocy Społecznej MPiPS

Istotnym problemem wymagającym szybkiego rozwiązania jest zapewnienie opieki dzieciom całkowicie jej pozbawionym. W 2013 roku w pieczy zastępczej przebywało 6 nieletnich, w roku 2014 pieczę zastępczą objętych było 8 dzieci natomiast roku 2015 liczba dzieci wyniosła 11.

4.4. Długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność, starość

Niepełnosprawność jest jednym z poważniejszych zjawisk i problemów współczesnej cywilizacji. Powszechność tego zjawiska stawia przed państwem obowiązek podejmowania działań zapobiegających powstawaniu niepełnosprawności oraz łagodzenia jej skutków. W Uchwale z dnia 1 sierpnia 1997 r. Karta Praw Osób Niepełnosprawnych (M.P. z 13.08.1997 r. Nr 50 poz. 475) Sejm Rzeczypospolitej Polskiej uznał, że osoby niepełnosprawne, czyli osoby, których sprawność fizyczna, psychiczna lub umysłowa trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia życie codzienne, naukę, pracę oraz pełnienie ról społecznych, zgodnie z normami prawnymi i zwyczajowymi, mają prawo do niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia oraz nie mogą podlegać dyskryminacji. Prawa te wynikają z Konstytucji RP, powszechnej Deklaracji Praw Człowieka, Konwencji Praw Dziecka, Standardowych Zasad Wyrównywania Szans Osób Niepełnosprawnych, aktów prawa międzynarodowego i wewnętrznego. Ustawy kompetencyjne nakładają na organy administracji rządowej i samorządowej określone obowiązki w celu realizacji tych praw.

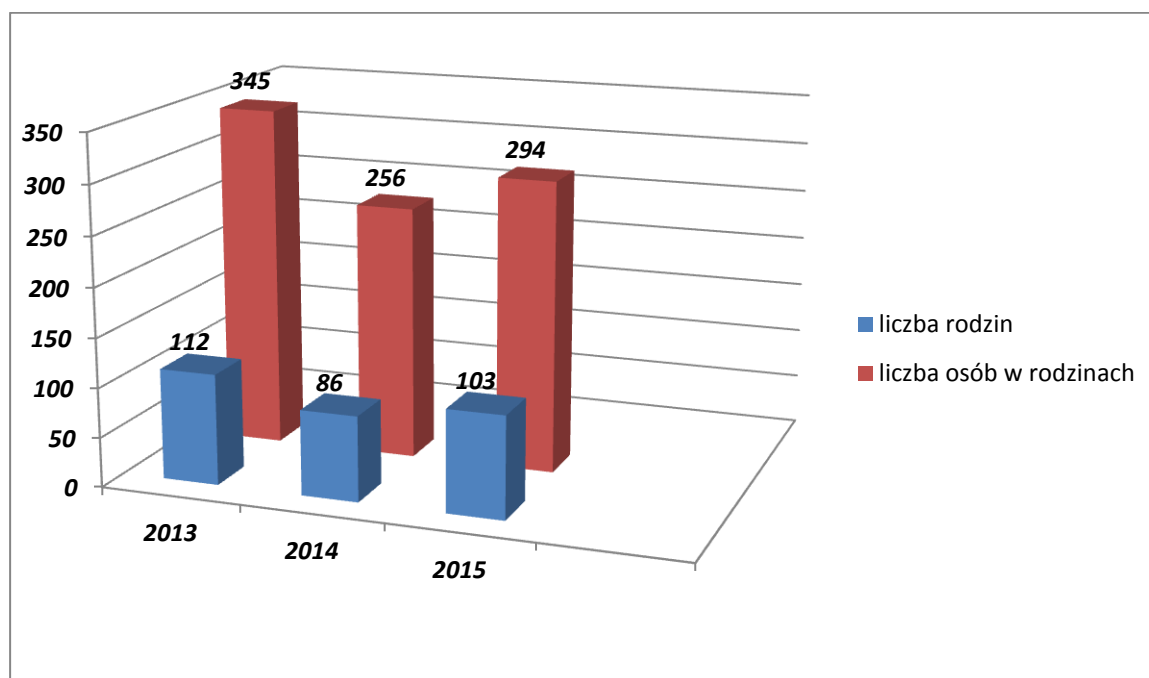
System opieki nad osobą niepełnosprawną umożliwić powinien rozpoznanie przyczyn niepełnosprawności, diagnozowanie wszystkich potrzeb, a następnie prowadzenie długofalowej i wielopłaszczyznowej terapii zmniejszającej skutki zaistniałej dysfunkcji zdrowotnej, w celu poprawy sprawności potrzebnej do w miarę samodzielnego i aktywnego życia. Osoby niepełnosprawne stanowią w Polsce bardzo liczną społeczność.

Problemy osób niepełnosprawnych są złożone i koncentrują się głównie wokół czterech płaszczyzn:

- dostępu do szkolnictwa;
- dostosowanie dla ich potrzeb infrastruktury;
- dostęp do powszechnych świadczeń zdrowotnych i rehabilitacji;
- dostępu do otwartego rynku pracy.

W świetle statystyki prowadzonej przez Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krajence problem niepełnosprawności plasuje się na 4 miejscu natomiast długotrwałej choroby na 3 pozycji pod względem ilości rodzin korzystających ze świadczeń. Problem osób długotrwale chorych korzystających z pomocy społecznej na przestrzeni trzech ostatnich lat obrazuje poniższy wykres:

Wykres 5. Długotrwale lub ciężko chorzy korzystający ze świadczeń pomocy społecznej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Zbioru Centralnego Krajowego Systemu Monitoringu Pomocy Społecznej MPiPS

W roku 2013 z powodu długotrwałej choroby udzielono pomocy 112 rodzinom, w roku 2014 86 rodzinom natomiast w 2015 pomoc trafiła do 103 rodzin.

Procesu demograficznego, starzenia się nie można zahamować, ale można rozpocząć edukację mającą na celu uświadomienie nieodwracalności procesu starzenia się oraz wypełnić życie satysfakcjonującą aktywnością społeczną. Należy mieć na uwadze, że aktywność jest czynnikiem najskuteczniej hamującym starcze zniedołężnienie i zapewnia długo samodzielność. Starzenie społeczeństwa ma tendencje wzrostowe, a zatem obliguje do ustawicznego modyfikowania i wzmacniania instrumentów polityki społecznej na szczeblu samorządowym.

Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy realizacja usług opiekuńczych. Zgodnie z zapisem art. 50 ustawy o pomocy społecznej usługi te należą się:

- osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona,
- osobie, która wymaga pomocy innych osób, a rodzina, a także wspólnie zamieszkujący małżonek, wstępni, zstępni nie mogą takiej pomocy zapewnić.

Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspakajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zalecaną przez lekarza pielęgnację oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem.

Ośrodek Pomocy Społecznej przyznając usługi opiekuńcze ustala ich zakres, okres

przez jaki będą świadczone i miejsce świadczenia.

Usługi opiekuńcze świadczone są w zakresie:

- pomocy w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych,
- opieki higienicznej,

zalecanej przez lekarza pielęgnacji oraz w miarę możliwości, zapewnienie kontaktu z otoczeniem. Z tej formy pomocy korzystało w roku 2013 - 11 osób w roku 2014 - 9 osób, w roku 2015 - 11 osób. Z kolei osoby wymagające całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogące samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, którym nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej. Osobę, kieruje się do domu pomocy społecznej odpowiedniego typu, zlokalizowanego jak najbliżej miejsca zamieszkania osoby kierowanej. Opłatę za pobyt w DPS ponosi mieszkaniec do wysokości 70 proc. jego dochodu, rodzina, w pierwszej kolejności mąż i zstępni oraz gmina, która skierowała osobę do DPS, w wysokości różnicy między średnim miesięcznym kosztem utrzymania a opłatami wnoszonymi przez mieszkańca i jego rodzinę. Zatem w świetle obowiązujących przepisów należy pokrywać pełny koszt utrzymania (ok. 3000 zł.), z czego część pokrywa pensjonariusz ze świadczeń emerytalno-rentowych, różnicę pokrywa rodzina, a w razie trudnej sytuacji rodziny - gmina. Z terenu Gminy Krajenka w okresie 2013-2015 w domu pomocy społecznej przebywało 6 osób.

4.5. Przemoc w rodzinie

Przemoc, to zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie skierowane przeciw innej osobie, które narusza prawa i dobra osobiste powodujące cierpienia i szkody. Przemoc w rodzinie może mieć miejsce we wszystkich warunkach społecznych. Nie zależy ani od statusu społecznego, ani od poziomu wykształcenia, ani od kondycji materialnej domowników. Przemoc we współczesnym świecie stała się zjawiskiem wszechobecnym. Coraz częściej dowiadujemy się o aktach przemocy w domach, w szkołach, na ulicy i wielu innych miejscach. Coraz częściej mówi się o przemocy wśród nieletnich, o przemocy w rodzinach, o przemocy wobec dzieci. Przemoc w rodzinie jest najgorszym rodzajem przemocy i najbardziej szkodliwym, bowiem przemoc ta doświadczana jest od najbliższych osób, od których powinno dostawać się miłość, dobro i zrozumienie. Rodzina winna być przecież opoką, schronieniem i wzorem. Zwłaszcza dla jej najmłodszych członków, którzy z własnego domu rodzinnego wynoszą wzorce na swoje dalsze życie. Dzieci w takich sytuacjach cierpią najbardziej. Nie tylko, dlatego, że same są często ofiarami przemocy, ale także dlatego, że przemoc której doświadczyły lub widziały, zostawia w ich psychice

trwałe ślady. Najczęściej dzieje się tak, że osoby, które w dzieciństwie były ofiarami przemocy, w swym dorosłym życiu są jej sprawcami. Nierzadko bardziej bezwzględny niż od swych poprzedników.

Wyróżnić można kilka rodzajów przemocy:

- 1) Przemoc fizyczna - wszelkiego rodzaju działania bezpośrednie z użyciem siły, których rezultatem są nieprzypadkowe urazy, np. popychanie, obezwładnienie, policzkowanie, kopanie, duszenie.
- 2) Przemoc psychiczna - działania prowadzące do zniszczenia pozytywnego obrazu własnej osoby, np. wyśmiewanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie, narzucanie własnych poglądów, ciągłe krytykowanie, kontrolowanie, ograniczanie kontaktów z innymi ludźmi, stosowanie gróźb, szantażowanie.
- 3) Przemoc ekonomiczna - działania prowadzące do całkowitego uzależnienia finansowego od sprawcy, np. poprzez odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwienie podjęcia pracy, zaciąganie kredytów wbrew woli współmałżonka.
- 4) Wykorzystywanie seksualne - wymuszanie różnego rodzaju zachowań w celu zaspokojenia potrzeb seksualnych sprawcy, np. nieakceptowanych praktyk seksualnych.
- 5) Zaniedbywanie - ciągłe niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych.

4.6. Alkoholizm

Alkoholizm jest zaburzeniem, które polega na utracie kontroli do ilości spożywanego alkoholu. Alkoholizm jest identyfikowany również pod synonimami choroba alkoholowa, toksykomania alkoholowa czy uzależnienie od alkoholu. Choroba alkoholowa ma swoje podłoże w sferze psychicznej oraz somatycznej. Alkoholizm jest silniejszy od woli chorego, uniemożliwiając powstrzymanie się od spożywania alkoholu, jednak istnieje możliwość utrzymania abstynencji. Uzależnienie od alkoholu powstaje z niewyjaśnionych powodów, ale z całą pewnością ma swoje podłoże przez nadmierne spożywanie alkoholu. Niestety około 16% polskiego społeczeństwa nadużywa ilość spożywanego alkoholu.

Stwierdzenie uzależnienia od alkoholu nie jest stosunkowo trudne, gdyż wystarczy, że przynajmniej trzy z poniższych objawów zostają spełnione, wtedy mamy do czynienia z alkoholizmem. Objawy choroby alkoholowej to:

- brak kontrolowania spożywania alkoholu

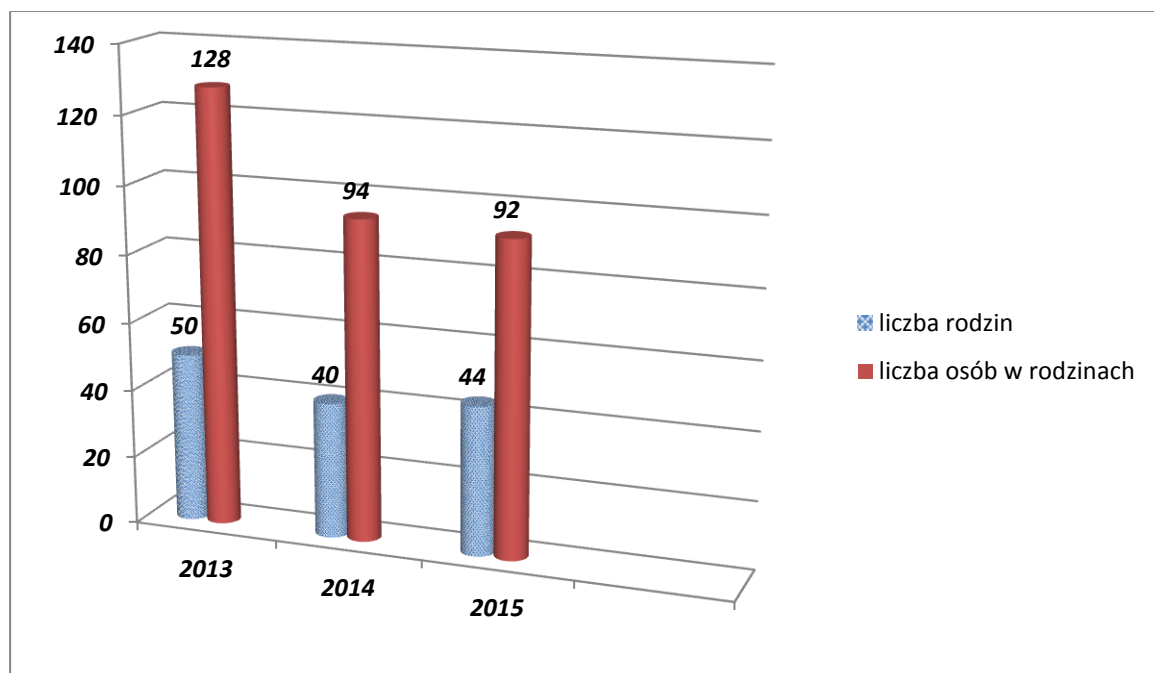
- spożywanie alkoholu którego celem jest złagodzenie albo zapobieżenie alkoholowemu zespołowi abstynencyjnemu
- głód alkoholowy – silna potrzeba spożycia alkoholu
- objawy abstynencji – m. in.: drzenie mięśni, nadciśnienie tętnicze, biegunka, nudności, wymioty, bezsenność, suche śluzówki, duża potliwość, lęki, zaburzenia snu
- zaniedbywanie w wyglądzie osobistym
- zwiększająca ilość przyjmowanego alkoholu (czasami zmniejszająca), aby otrzymać stan upojenia alkoholowego

Alkoholicy to osoby, które najczęściej zaczynają spożywać alkohol, aby zapomnieć lub złagodzić pewne zależności. Poniżej zestawienie procentowe alkoholików w zależności do współwystępujących problemów:

- problemy w życiu rodzinnym (94%)
- utrudnienia z kontaktem z innymi ludźmi (84%)
- zwiększające się problemy finansowe (82%)
- przemoc w rodzinie (57%)
- karalność – problemy z prawem (51%)

Alkohol jest jednym z głównych powodów rozpadania się związków partnerskich, powstawania przemocy w rodzinie oraz licznych chorób.

Wykres 6. Beneficjenci MGOPS korzystający z pomocy z powodu alkoholizmu

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Zbioru Centralnego Krajowego Systemu Monitoringu Pomocy Społecznej MPiPS

Liczbę rodzin oraz osób w rodzinach objętych pomocą z powodu alkoholizmu w okresie 2013-2015 przedstawia powyższy wykres.

4.7. Potrzeba ochrony macierzyństwa oraz wielodzietność

Wśród beneficjentów Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krajence znajdują się kobiety w ciąży i wychowujące małe dzieci, znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej, które korzystają z różnych form pomocy.

Kodeks pracy zasługuje na pozytywną ocenę przedstawiając kobiecie jej prawa jako pracownicy. Niejednokrotnie to, co w kodeksie pracy jest zapisane nie zawsze jest przez pracodawcę przestrzegane. Pracodawcy mimo rygorystycznych przepisów nie zawsze postępują zgodnie z nimi łamiąc prawo kobiet w ciąży. Kobieta by utrzymać pracę jest w stanie podpisać wszelkie zobowiązania. Jednocześnie czuje się ona bezradna wobec takiej sytuacji, ponieważ musi dokonać wyboru albo praca albo dziecko. Zdarza się także, że ochrona trwałości zatrudnienia ze względu na ciążę i urodzenie dziecka, jaka przysługuje kobiecie w ciąży kończy się wraz z zakończeniem urlopu macierzyńskiego lub urlopu wychowawczego.

Rolą pracownika socjalnego i innych osób działających na rzecz rodzin powinno być uświadamianie kobiet o ich prawach, zachęcanie ich do walczenia z nieuczciwymi pracodawcami oraz informowanie odpowiednich instytucji o łamaniu prawa.

Osobne miejsce w działalności Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krajence zajmuje realizacja rządowego programu „Karta Dużej Rodziny”, adresowanego do rodzin wielodzietnych. Rodzina wielodzietna to rodzina, w której jest troje lub więcej dzieci. W Polsce jest ponad milion rodzin wielodzietnych. Łącznie stanowią one grupę ponad pięciu milionów obywateli. Pozycja Polski pod względem dzietności określona w raporcie Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) wg stanu na rok 2013 to 212 miejsce na 224 kraje świata. Natomiast według danych za 2015 roku szacunkowy współczynnik dzietności w Polsce wynosił 1,33 dziecka na jedną kobietę w wieku rozrodczym. Na 224 badane w tym roku państwa, zajęliśmy 216 miejsce. Oznacza to spadek o 4 miejsca w porównaniu z rokiem 2013. Przyjmuje się, że współczynnik dzietności gwarantujący zastępowalność pokoleń wynosi około 2,1. Wtedy dopiero kolejne pokolenia są na tyle liczne, żeby zapewnić stabilność społeczną i ekonomiczną. Dane te jednak nie powinny dziwić, skoro koszt utrzymania jednego dziecka jest dla wielu polskich rodzin nie do uniesienia. Z opublikowanego raportu Centrum im. Adama Smitha wynika, że koszt wychowania jednego dziecka (do osiągnięcia przez nie dwudziestego roku życia) wynosi w przybliżeniu 176 tys. zł, natomiast dwójki dzieci — 317 tys. Łatwo przy tym obliczyć, jakie sumy na wychowanie swoich pociech muszą wyasygnować rodzice trojga lub więcej dzieci.

Brak zastępowalności pokoleń spowoduje nie tylko kryzys biologiczny narodu, ale również ekonomiczny i gospodarczy. Tak więc duże rodziny powinny być traktowane jako narodowy skarb i dobrze pojmowany państwowy interes. Inaczej rzecz ujmując - patriotyzm.

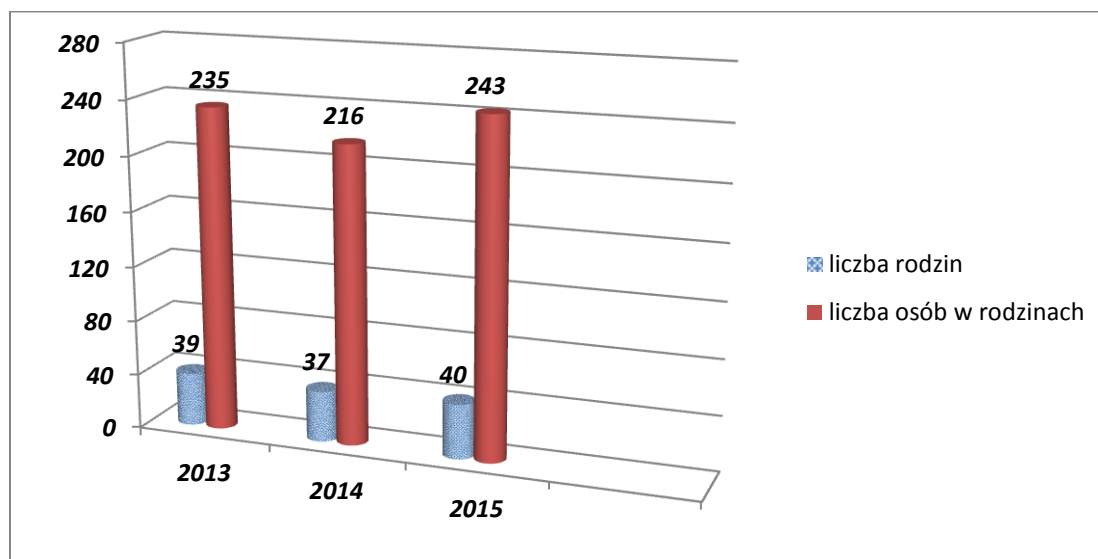
Prawidłowe funkcjonowanie rodziny wymaga odpowiednich warunków, o które jest niełatwo, zwłaszcza w rodzinie wielodzietnej. Najważniejszą cechą rodziny jako grupy pierwotnej, jest więź uczuciowa łącząca jej członków i z całą pewnością w kochającej się rodzinie łatwiej znosi się trudności codziennego życia, do takiej rodziny wraca się z radością, mając przekonanie, że znajdzie się w niej zrozumienie, oparcie, odprężenie i odpoczynek. W trudnej sytuacji współczesnego życia rodzina powinna spełniać szczególną funkcję niwelowania wstrząsów. Powinna ona chronić dorastające pokolenie przed zbyt brutalnym zetknięciem z rzeczywistością, powinna być również nosicielem kultury w środowisku, w którym dziecko żyje. Niestety wielodzietność rodzin sprawia, iż znajdują się one w znacznie trudniejszej sytuacji materialnej i społecznej niż rodziny małodzietne.

Jak wynika z analizy materiałów Sejmowej Komisji ds. Rodzin, rodziny wielodzietne należą do najuboższej grupy ludności. Obecnie sytuacja bytowa tych rodzin jest bardzo trudna i z roku na rok ulega pogorszeniu. Wobec braku konkretnej polityki prorodzinnej, a w szczególności dotyczącej rodzin wielodzietnych, odpowiedzialność i obowiązek niesienia pomocy tym rodzinom spada w dużej mierze na gminy.

Rodziny wielodzietne ponoszą trud wychowania sporej części młodego pokolenia, lecz nie otrzymują w zamian od państwa oczekiwanego wsparcia, które rekompensowałoby ten wysiłek. Wsparcie to powinno być nie tylko prostą rekompensatą, lecz poważną inwestycją społeczną w wychowanie dzieci i młodzieży.

Mając powyższe na uwadze rząd opracował i wdrożył program Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny realizowany bezpośrednio przez samorządy gminne. Program skierowany jest do rodzin wielodzietnych, wychowujących troje i więcej dzieci. Na jego podstawie rodziny mogą nabyć uprawnienia do Karty Dużej Rodziny. Karta przysługuje rodzinie niezależnie od dochodu i na jej podstawie rodziny mogą korzystać z uprawnień jakie znajdują się w katalogu ulg i zwolnień zamieszczonego są na stronie internetowej MPRIPS www.mpips.gov.pl. Na terenie Gminy Krajenka program jest realizowany przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, w którym od 16 czerwca 2014 r. do końca grudnia 2015 roku zostało wydanych 82 rodzinom - 438 Kart Dużej Rodziny.

Wykres 7. Beneficjenci korzystający z pomocy z powodu macierzyństwa oraz wielodzietności

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Zbioru Centralnego Krajowego Systemu Monitoringu Pomocy Społecznej MPiPS

V. Analiza SWOT

Analiza SWOT jest jedną z najpopularniejszych heurystycznych technik analitycznych służących porządkowaniu informacji. Bywa stosowana we wszystkich obszarach planowania strategicznego. Jej schemat klasyfikacyjny wygląda następująco:

1. wewnętrzne pozytywne - mocne strony (Strengths)
2. wewnętrzne negatywne - słabe strony (Weaknesses)
3. zewnętrzne pozytywne - szanse (Opportunities)
4. zewnętrzne negatywne - zagrożenia (Threats)

Mocne strony - to obszary, gdzie obecne działania i stosowane metody oceniamy jako skuteczne wobec aktualnych i przyszłych potrzeb. To zjawiska pozytywne z punktu widzenia możliwości kształtowania rozwoju gminy, na które bezpośredni wpływ ma sama gmina.

Słabe strony - to obszary występowania słabości w odniesieniu do obecnych i przyszłych potrzeb oraz przeszkód w wykorzystywaniu szans. To zjawisko ograniczające możliwości rozwoju, na które bezpośredni wpływ ma sama gmina.

Szanse - to obszary, które mogą wspierać nasze przewidywane działania i mają korzystny wpływ na rozwój gminy. To zjawisko pozytywne z punktu widzenia możliwości kształtowania rozwoju gminy, występowanie którego jest uwarunkowane czynnikami leżącymi poza możliwościami bezpośredniego wpływu gminy.

Zagrożenia - to obszary, które będą miały niekorzystny wpływ na rozwój gminy i na przewidywane działania. To zjawisko negatywne z punktu widzenia możliwości kształtowania rozwoju gminy, występowanie którego jest uwarunkowane czynnikami leżącymi poza możliwościami bezpośredniego wpływu gminy.

Ocena potencjału w aspekcie słabych i mocnych stron pozwala na określenie siły i słabości gminy w zakresie analizowanych sfer społecznych. Silny potencjał to baza umożliwiająca budowanie strategii, słabości to problemy i ograniczenia, które należy pokonać. Zagrożenia to ostrzeżenie przed niepożądanym rozwojem warunków zewnętrznych, szanse to wsparcie i inspiracje dla lokalnej polityki społecznej. W opracowanej strategii dokonano analizy SWOT zamieszczonych poniżej obszarów:

- 1) Bezrobocie i ubóstwo
- 2) Rodzina
- 3) Niepełnosprawność, długotrwała choroba, starość
- 4) Przeciwdziałanie uzależnieniom oraz przemocy

Obszar BEZROBOCIE I UBÓSTWO	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> - działalność Powiatowego Urzędu Pracy; - funkcjonowanie systemu umożliwiającego odbywanie stażu w zakładach pracy; - rozwinięta sieć usług PUP, realizacja programów na rzecz osób bezrobotnych; - zaradność i operatywność mieszkańców; - dobre warunki do rozwoju inwestycji; - bliskość samorządu terytorialnego; 	<ul style="list-style-type: none"> - mała ilość dużych firm; - niewystarczająca liczba ofert pracy; - niskie kwalifikacje osób bezrobotnych; - „szara” strefa bezrobocia; - sezonowość rynku pracy; - brak atrakcyjnych warunków do zatrudnienia ludzi młodych; - emigracja mieszkańców gminy; - bierność bezrobotnych (rejestracja w PUP wyłącznie z powodu nabycia prawa do świadczeń socjalnych i zdrowotnych);

Obszar BEZROBOCIE I UBÓSTWO (c.d.)	
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> - posiadanie przez bezrobotnych wystarczającej wiedzy o dostępnych ofertach pracy, usługach poradnictwa zawodowego oraz szkoleniach; - korzystanie z dostępu do europejskich rynków pracy; - możliwość ograniczania bezrobocia dzięki środkom z funduszy zewnętrznych; 	<ul style="list-style-type: none"> - trudności w znalezieniu zatrudnienia na lokalnym rynku pracy przez młodzież kończącą edukację; - utrzymujący się poziom nielegalnego zatrudnienia; - dziedziczenie ubóstwa i bezrobocia; - zbyt mała liczba inwestorów w gminie;

Obszar RODZINA	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> - zapobieganie dysfunkcjom rodzin, - prowadzenie efektywnej pracy socjalnej, - analizowanie potrzeb rodzin, - skonsolidowana działalność MGOPS (dobra znajomość środowiska, przygotowany personel), - sprawny system udzielania świadczeń socjalnych (świadczenia z funduszu alimentacyjnego, świadczenia rodzinne i inne świadczenia socjalne), - funkcjonowanie systemu dożywiania osób wymagających takiej formy pomocy; - właściwe postrzeganie pomocy społecznej przez władze gminy; - realizacja przez gminę programu Karta Dużej Rodziny, 	<ul style="list-style-type: none"> - zwiększanie się dysfunkcji rodzin, - powierzanie nowych zadań gminom bez odpowiednich środków na ich realizację, - zubożenie społeczeństwa, - niestabilność prawa, zmiany przepisów, - pogłębiająca się patologizacja (uzależnienia),

Obszar RODZINA (c.d.)	
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> - rosnąca świadomość zdrowotna mieszkańców, - możliwość poprawy skuteczności pomocy udzielanej rodzinom, dzieciom i młodzieży dzięki koordynacji działań instytucji wspierających te grupy, - istnienie w gminie świetlicy socjoterapeutycznej, - wzrost świadomości osób niezaradnych w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w zakresie szukania pomocy, - stosowanie aktywizujących metod pracy socjalnej, 	<ul style="list-style-type: none"> - przestępczość wśród nieletnich; - postępujące rozluźnienie więzów rodzinnych oraz lansowanie konsumpcyjnego stylu życia; - deficyt w obszarze codziennego sposobu komunikowania się w relacjach rodzic-dziecko oraz dziecko-rodzic; - rosnąca liczba rodzin wymagająca poradnictwa specjalistycznego;

Obszar NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ DŁUGOTRWALA CHOROBA, STAROŚĆ	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> - dysponowanie możliwością udzielenia pomocy w formie usług opiekuńczych, oraz organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi (ZP), - informowanie osób starszych o dostępnych formach pomocy, - podejmowanie działań zmierzających do większego zaangażowania członków rodzin w sprawowaniu opieki nad osobami wymagającymi pomocy w zaspokajaniu potrzeb życiowych, - kierowanie osób wymagających całodobowej opieki do domów pomocy społecznej, - uwrażliwianie społeczności lokalnej na potrzeby i problemy niepełnosprawnych, 	<ul style="list-style-type: none"> - mała ilość ofert pracy dla osób niepełnosprawnych, - bariery architektoniczne i urbanistyczne, - wąska oferta kształcenia zawodowego dla osób niepełnosprawnych, - brak wolontariatu działającego w obszarze pomocy osobom starszym i niepełnosprawnym, - starzenie się społeczeństwa, - pogłębiający się kryzys rodziny, brak dialogu międzypokoleniowego,

Obszar NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ DŁUGOTRWAŁA CHOROBA, STAROŚĆ (c.d.)	
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> - współdziałanie samorządowych podmiotów polityki społecznej na szczeblu powiatu, gminy, - współpraca z mediami w celu kształtowania pozytywnego wizerunku osoby niepełnosprawnej i w podeszłym wieku, - wzrost społecznej akceptacji osób niepełnosprawnych, 	<ul style="list-style-type: none"> - wzrost liczby osób niepełnosprawnych, w tym osób wymagających opieki i wsparcia ze strony MGOPS-u, - rosnąca liczba osób z zaburzeniami psychicznymi, które wymagają wsparcia, - istnienie barier utrudniających codzienne życie osobom niepełnosprawnym, - nieodpowiednia liczba wolontariuszy wspierających osoby niepełnosprawne w codziennym życiu,

Obszar PRZECIWDZIAŁANIE UZALEŻNIENIOM ORAZ PRZEMOCY	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> - kompleksowa realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych a także Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie i Mieście Krajenka, - udział w kampaniach profilaktycznych, promocja zdrowego trybu życia bez używek, - działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, - istnienie punktu oferującego spotkania z terapeutą uzależnień, - współpraca z Poradnią Zdrowia Psychicznego w Złotowie, - współpraca ze Szpitalem Powiatowy w Złotowie Oddziałem Terapii Uzależnień od Alkoholu w Piecewie, 	<ul style="list-style-type: none"> - wzrost zachowań patologicznych wśród dzieci i młodzieży, - duża dostępność alkoholu niewiadomego pochodzenia, - przyzwolenie społeczne, mity i stereotypy funkcjonujące w społeczeństwie, - mała aktywność organizacji pozarządowych, klubów AA, - bezradność osób i rodzin uzależnionych od alkoholu,

Obszar PRZECIWDZIAŁANIE UZALEŻNIENIOM ORAZ PRZEMOCY (c.d.)	
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> - inicjowanie, promowanie zdrowego stylu życia, - posiadanie wiedzy o możliwościach leczenia uzależnienia w specjalistycznych ośrodkach; - minimalizacja w małych społecznościach problemu alkoholizmu, - angażowanie w ogólnopolskie kampanie społeczne, które podnoszą wrażliwość mieszkańców na problemy społeczne i wpływają na zmianę postaw społecznych (edukacja, aktywizowanie), 	<ul style="list-style-type: none"> - powiększenie się dysfunkcji występujących w rodzinie, - duża liczba osób uzależnionych od alkoholu; - wzrost konsumpcji alkoholu przez dzieci i młodzież, - przyzwolenie przez dorosłych na przebywanie nieletnich na imprezach dla dorosłych, - utrata pracy spowodowana nadużywaniem alkoholu, - utrata zdrowia na skutek nadużywania alkoholu, - wydłużone i przewlekłe procedury sądowe w rozpatrywaniu spraw nieletnich,

5.1. Główne cele strategii, cele szczegółowe i ich realizacja

Cel strategiczny 1.:

Przeciwdziałanie bezrobociu oraz ubóstwu

Cele operacyjne:

1. Wsparcie bezrobotnych i poszukujących pracy.
2. Zapewnienie ubogim bezpieczeństwa socjalnego.
3. Doprowadzenie w miarę możliwości do usamodzielnienia osób i rodzin dysfunkcyjnych

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.:

1. Kontynuowanie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w Złotowie w zakresie upowszechniania ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym dorosłych i stażach oraz organizacji robót publicznych, prac interwencyjnych i zatrudnienia socjalnego.
2. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami bezrobotnymi, w tym w oparciu o kontrakt socjalny.
3. Zmniejszanie skutków bezrobocia a w konsekwencji ubóstwa poprzez pomoc finansową udzielaną przez MGOPS.
4. Promowanie gminy w celu pozyskania inwestorów mogących utworzyć nowe miejsca pracy; przygotowywanie terenów pod działalność gospodarczą, oferowanie ulg podatkowych dla inwestorów.
5. Wspieranie rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości w gminie.
6. Wpływanie na dostosowywanie kierunków kształcenia do potrzeb lokalnego rynku pracy.
7. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób bezrobotnych.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.:

1. Monitorowanie bezpieczeństwa socjalnego mieszkańców Gminy Krajenka.
2. Wsparcie osób ubogich pracą socjalną, w tym poprzez zawieranie kontraktów socjalnych.
3. Promowanie wśród zagrożonych utratą bezpieczeństwa socjalnego aktywnych postaw oraz samopomocy, np. pomocy sąsiedzkiej.
4. Udzielanie przez MGOPS pomocy finansowej i rzeczowej (w tym w postaci posiłku) osobom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej.
5. Organizowanie akcji charytatywnych na rzecz ubogich.

6. Zabezpieczenie potrzeb bytowych dzieci z rodzin ubogich, m.in. poprzez organizowanie dla nich dożywiania w szkołach, pomoc przy organizacji wypoczynku letniego i zimowego, wyposażenie ich w podręczniki i pomoce szkolne oraz odzież, a także zapewnienie im dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego.
7. Opracowanie, realizacja lub współudział w realizacji programów na rzecz zagrożonych i dotkniętych ubóstwem.
8. Powiększenie w gminie zasobów mieszkań komunalnych i socjalnych.
9. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz ubogich oraz z kościołem.

Kierunki działań do celu operacyjnego 3.:

1. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami zagrożonymi i dotkniętymi bezdomnością, w tym w oparciu o kontrakt socjalny.
2. Udzielanie przez MGOPS pomocy finansowej i rzeczowej osobom zagrożonym i dotkniętym bezdomnością, zapewnienie im dostępu do poradnictwa specjalistycznego i wsparcia medycznego.
3. Zapewnienie osobom bezdomnym schronienia.
4. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób bezdomnych.

Czas realizacji działań:

Działania ciągłe w latach 2016-2020.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Urząd Gminy i Miasta Krajenka, Rada Miejska, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krajence, placówki oświatowe funkcjonujące na terenie Gminy Krajenka.

Partnerzy w realizacji działań:

Powiatowy Urząd Pracy w Złotowie, noclegownie i schroniska spoza gminy, organizacje pozarządowe, kościół, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (gminny, powiatowy), fundusze zewnętrzne, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy.

Wskaźniki monitoringowe:

- wielkość stopy bezrobocia,
- liczba osób bezrobotnych w gminie, w tym liczba osób objętych przez Powiatowy Urząd Pracy w Złotowie różnymi formami wsparcia,
- liczba osób ubogich, bezrobotnych i bezdomnych objętych pracą socjalną oraz liczba osób objętych kontraktami socjalnymi,
- liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu ubóstwa bezrobocia i bezdomności,
- liczba nowych inwestorów,
- liczba podmiotów gospodarczych,
- liczba dzieci z rodzin ubogich objętych wsparciem,
- liczba osób bezdomnych, którym zapewniono schronienie.

Prognoza zmian:

Podjęcie działań powinno przyczynić się m.in. do:

- zwiększenia liczby osób zaktywizowanych,
- zmniejszenia liczby beneficjentów pomocy społecznej,
- spadku liczby osób bezrobotnych,
- wzrostu liczby inwestorów i podmiotów gospodarczych,
- zmniejszenia liczby osób zagrożonych bezdomnością.

Cel strategiczny 2.:

Wspieranie rodzin oraz wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży.

Cele operacyjne:

1. Wzmacnianie rodzin, podnoszenie poziomu ich funkcjonowania.
2. Wsparcie rodzin i osób dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie.
3. Pomoc dzieciom i młodzieży w kształceniu i wszechstronnym rozwoju.
4. Zaspakajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia.

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.:

1. Zintensyfikowanie pracy socjalnej z rodzinami, w szczególności dotkniętymi bezradnością opiekuńczo-wychowawczą.

2. Promowanie w gminie prawidłowego modelu rodziny oraz edukowanie rodzin w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich, m.in. przez pracowników MGOPS-u i placówek oświatowych.
3. Udzielanie przez MGOPS pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej z systemu pomocy społecznej oraz świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych.
4. Zapewnienie rodzinom (w tym rodzinom z dziećmi niepełnosprawnymi) oraz osobom samotnie wychowującym dzieci szerszego dostępu do bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego (rodzinnego, psychologiczno-pedagogicznego, prawnego), terapii rodzinnej.
5. Promowanie wśród pracodawców elastycznych form zatrudnienia, ułatwiających pogodzenie pracy z wychowaniem dzieci.
6. Zintegrowanie działań na rzecz rodziny i dziecka w gminie poprzez stałą współpracę placówek oświatowo-wychowawczych Krajeńskiego Ośrodka Kultury, Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej i Przychodni Lekarzy Rodzinnych, Sądu Rejonowego i Kuratorów sądowych, Policji, organizacji pozarządowych i kościoła.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków.
2. Zapewnienie rodzinom dotkniętym problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy w rodzinie szerszego dostępu do wsparcia psychologicznego, prawnego i społecznego.
3. Zintensyfikowanie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie, w szczególności skierowanej do dzieci i młodzieży.
4. Kontynuowanie działalności funkcjonującego w gminie Punktu ds. Uzależnień.
5. Kontynuowanie działalności funkcjonującej w gminie placówki wsparcia dziennego tj. świetlicy socjoterapeutycznej.
6. Kontynuowanie działalności funkcjonującego w gminie Zespołu Interdyscyplinarnego.
7. Zapewnienie, w razie potrzeby, osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia.
8. Kierowanie, w razie potrzeby, sprawców przemocy w rodzinie do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych.
9. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz dotkniętych problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy w rodzinie.

Kierunki działań do celu operacyjnego 3.:

1. Podnoszenie jakości kształcenia i wsparcia w placówkach oświatowych, m.in. poprzez doskonalenie kadr nauczycielskich i pedagogów szkolnych oraz doposażenie szkół w niezbędny sprzęt i programy nauczania.
2. Rozwijanie oferty placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży (świetlica socjoterapeutyczna).
3. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, m.in. poprzez zwiększenie dostępności zajęć wyrównawczych, udzielanie pomocy w nauce (np. przez wolontariuszy).
4. Organizowanie oferty edukacyjnej dla uczniów uzdolnionych (np. w formie bezpłatnych zajęć).
5. Zwiększenie dostępu dzieci i młodzieży do alternatywnych form spędzania czasu wolnego, m.in. poprzez rozszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych przy wykorzystaniu zasobów oświatowych, kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych gminy; rozwijanie infrastruktury umożliwiającej dzieciom i młodzieży spędzanie czasu wolnego, organizowanie wypoczynku.

Kierunki działań do celu operacyjnego 4.:

1. Promowanie zdrowia i prowadzenie profilaktyki zdrowotnej.
2. Podejmowanie działań wynikających z rozeznaczonych potrzeb zdrowotnych i stanu zdrowia mieszkańców, w tym opracowywanie i realizowanie programów zdrowotnych.
3. Inicjowanie przedsięwzięć lokalnych mających na celu zaznajomienie mieszkańców z czynnikami szkodliwymi dla zdrowia oraz ich skutkami.

Szczegółowe działania w zakresie wspierania rodziny oraz profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie zawierają gminne programy wspierania rodziny, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Czas realizacji działań:

Działania ciągłe w latach 2016-2020.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Urząd Gminy i Miasta Krajenska, Rada Miejska, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy

Spółecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, placówki oświatowe z terenu Gminy Krajenka, Krajeński Ośrodek Kultury, oraz placówka wsparcia dziennego tj. świetlica socjoterapeutyczna.

Partnerzy w realizacji działań:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna, Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Pile, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Szpital Powiatowy w Złotowie Oddział Leczenia Uzależnień w Piecewie, Policja, Prokuratura Rejonowa w Złotowie, Sąd Rejonowy w Złotowie, Kuratorzy sądowi, organizacje pozarządowe, kościół i społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy, fundusze zewnętrzne, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba rodzin objętych pracą socjalną,
- liczba asystentów rodziny,
- liczba rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych,
- liczba grup wsparcia i grup samopomocowych dla rodzin i samotnych rodziców,
- liczba osób objętych pomocą terapeutyczną,
- liczba rodzin objętych wsparciem psychologicznym, prawnym oraz z systemu pomocy społecznej z powodu alkoholizmu, narkomanii i przemocy w rodzinie,
- liczba osób objętych pomocą w ramach działalności punktu ds. uzależnień,
- liczba udzielonych porad i przeprowadzonych interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- liczba osób objętych pracą Zespołu Interdyscyplinarnego,
- liczba osób przebywających w ośrodkach wsparcia,
- liczba sprawców przemocy w rodzinie skierowanych do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych,
- liczba nauczycieli i pedagogów szkolnych doskonalących swoje kwalifikacje zawodowe,
- liczba dzieci uczęszczających do placówek przedszkolnych,

- liczba dzieci i młodzieży objętych pomocą w ramach pracy świetlicy socjoterapeutycznej,
- liczba uczniów objętych nauczaniem indywidualnym,
- liczba przedsięwzięć w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej,
- liczba osób objętych świadczeniami zdrowotnymi,
- liczba opracowanych i realizowanych programów zdrowotnych oraz liczba osób nimi objętych.

Prognoza zmian:

Podjęcie działań powinno przyczynić się m.in. do:

- spadku liczby rodzin zmagających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi,
- poszerzenia wiedzy w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich,
- zwiększenia dostępności wsparcia, w tym dla osób samotnie wychowujących dzieci,
- podniesienia jakości kształcenia i wsparcia w placówkach oświatowych,
- zwiększenia szans edukacyjnych dla uczniów uzdolnionych i dzieci mających problemy w nauce,
- zróżnicowania form spędzania czasu wolnego oraz wzrostu liczby dzieci i młodzieży z nich korzystających,
- poszerzenia wiedzy mieszkańców w zakresie profilaktyki uzależnień,
- zwiększenia dostępności wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych,
- zmniejszenia skali przemocy w rodzinie,
- poszerzenia wiedzy mieszkańców w zakresie profilaktyki zdrowotnej oraz zdrowego trybu życia,

Cel strategiczny 3.:

Utrzymanie osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania oraz umożliwienie im udziału w życiu społecznym.

Cele operacyjne:

1. Usprawnianie osób starszych i zapewnienie im właściwej opieki.
2. Ograniczenie skutków niepełnosprawności oraz aktywizacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych.

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.:

1. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami starszymi.
2. Udzielanie przez MGOPS pomocy finansowej i rzeczowej osobom starszym.

3. Utrzymanie jakości usług opiekuńczych, obejmujących pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem.
4. Rozwijanie aktywnych i zdrowych form spędzania czasu wolnego przez osoby starsze - zaspokajanie ich potrzeb kulturalno-społecznych, ewentualnie, w sprzyjających okolicznościach, dziennego domu pobytu.
5. Zwiększenie dostępu osób starszych do informacji o możliwych formach wsparcia.
6. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób starszych oraz z kościołem.
7. Pozyskiwanie wolontariuszy mogących wspierać osoby starsze.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.:

1. Podnoszenie świadomości społecznej na temat osób niepełnosprawnych.
2. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami niepełnosprawnymi.
3. Udzielanie przez MGOPS pomocy finansowej i rzeczowej osobom niepełnosprawnym.
4. Zwiększenie dostępu osób niepełnosprawnych do informacji o prawach i uprawnieniach, m.in. poprzez wykorzystanie sieci Internet.
5. Przeciwdziałanie izolacji osób niepełnosprawnych, m.in. poprzez podejmowanie inicjatyw umożliwiających ich integrację z pełnosprawnymi mieszkańcami gminy.
6. Udzielanie pomocy w postaci specjalistycznych usług opiekuńczych, w tym dla osób z zaburzeniami psychicznymi.
7. Podejmowanie współpracy z PCPR-em, PUP-em i PFRON-em w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych, m.in. przy:
  - likwidacji barier,
  - zapewnieniu dostępu do rehabilitacji i sprzętu rehabilitacyjnego,
  - organizacji przedsięwzięć w zakresie sportu, kultury i turystyki,
8. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych.
9. Pozyskiwanie wolontariuszy mogących wspierać osoby niepełnosprawne w codziennym życiu.

Czas realizacji działań:

Działania ciągłe w latach 2016-2020

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Urząd Gminy i Miasta Krajenska, Rada Miejska, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, placówki oświatowe z terenu Gminy Krajenska, Krajeński Ośrodek Kultury, oraz placówka wsparcia dziennego tj. świetlica socjoterapeutyczna.

Partnerzy w realizacji działań:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie z Złotowie, Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna w Złotowie, Powiatowy Urząd Pracy w Złotowie, Szpital Powiatowy w Złotowie, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, domy pomocy społecznej, podmioty świadczące usługi rehabilitacyjne, w tym Warsztat Terapii Zajęciowej w Krajence, placówki służby zdrowia, pracodawcy, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (gminny, powiatowy), Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Fundusz Pracy, fundusze zewnętrzne, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba osób w wieku poprodukcyjnym i ich udział w ogóle mieszkańców,
- liczba osób dotkniętych niepełnosprawnością,
- liczba osób starszych i niepełnosprawnych objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej,
- liczba osób objętych usługami opiekuńczymi oraz specjalistycznymi usługami opiekuńczymi,
- liczba zlikwidowanych barier architektonicznych,
- liczba osób uczestnicząca w zajęciach Warsztatu Terapii Zajęciowej w Krajence,
- liczba nowo utworzonych miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych.

Prognoza zmian:

Podjęcie działań powinno przyczynić się m.in. do:

- zwiększenia udziału seniorów i osób dotkniętych niepełnosprawnością w życiu

społecznym,

- utrzymanie jakości świadczonych usług,
- podniesienia jakości funkcjonowania osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania,
- zwiększenia liczby osób usprawionych i zatrudnionych.

Cel strategiczny 4.:

Przeciwdziałanie uzależnieniom oraz przemocy w Gminie Krajenka.

Cele operacyjne:

1. Przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich.
2. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców.
3. Udział w kampaniach społecznych na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Kierunki działań do celów operacyjnych 1-3.:

1. Realizowanie programów profilaktyczno-edukacyjnych w placówkach oświatowych; włączanie w ich realizację Policji oraz Strażnika Miejskiego.
2. Podejmowanie w gminie przedsięwzięć edukacyjno-informacyjnych poświęconych przestępczości i jej skutkom.
3. Patrowanie i wizytowanie miejsc publicznych w gminie.
4. Podejmowanie przez jednostki gminy i jej mieszkańców współpracy z instytucjami takimi jak: Prokuraturą Rejonową w Złotowie, Sądem Rejonowym w Złotowie, kuratorami sądowymi i organizacjami pozarządowymi na rzecz przeciwdziałania przestępczości.
5. Zapewnienie dzieciom i młodzieży alternatywnych form spędzania czasu wolnego.
6. Zapewnienie mieszkańcom bezpieczeństwa na drodze, m.in. remont ulic i dróg gminnych, budowę/modernizację przydrożnych chodników, przejść dla pieszych i oświetlenia.

Czas realizacji działań:

Działania ciągłe w latach 2016-2020.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Urząd Gminy i Miasta Krajenka, Rada Miejska, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy

Społecznej, Strażnik Miejski, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki oświatowe z terenu Gminy Krajenka, Krajeński Ośrodek Kultury, Świetlica socjoterapeutyczna.

Partnerzy w realizacji działań:

Komisariat Policji w Krajence, Prokuratura Rejonowa w Złotowie, Sąd Rejonowy w Złotowie, kuratorzy sądowi, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy, fundusze zewnętrzne, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni .

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba popełnionych i wykrytych przestępstw,
- liczba przedsięwzięć edukacyjno-informacyjnych,
- liczba zrealizowanych inwestycji w celu poprawy bezpieczeństwa na drodze,

Prognoza zmian:

Podjęcie działań powinno przyczynić się m.in. do:

- spadku przestępczości, w tym wśród nieletnich,
- poszerzenia wiedzy mieszkańców w zakresie przestępczości i jej skutków,
- zwiększenia bezpieczeństwa na drodze.

Cel strategiczny 5.:

Rozwój kapitału społecznego i ludzkiego.

Cele operacyjne:

1. Doskonalenie kadr i służb pomocowych oraz rozwijanie infrastruktury socjalnej.
2. Wspieranie instytucji społeczeństwa obywatelskiego.

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.:

1. Doskonalenie kadr pomocy społecznej w gminie
2. Rozwijanie infrastruktury socjalnej w gminie poprzez poszerzenie oferty już działającej jednostki oraz utworzenie, w razie potrzeby, nowej jednostki.
3. Projektowanie i wdrażanie nowych instrumentów i usług służących podniesieniu

jakości świadczonej pomocy.

4. Informowanie o możliwościach uzyskania i dostępnych formach świadczeń pomocowych.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.:

1. Kontynuowanie realizacji zadań z zakresu rozwiązywania problemów społecznych przy współpracy z sektorem pozarządowym oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.
2. Inicjowanie w gminie działalności nowych organizacji pozarządowych funkcjonujących w obszarze polityki społecznej.
3. Wspieranie lokalnych organizacji pozarządowych, promowanie ich działalności oraz udzielanie im pomocy w nawiązaniu współpracy.
4. Zachęcanie mieszkańców gminy do udziału w rozwiązywaniu lokalnych problemów społecznych oraz wspieranie inicjatyw społecznych.
5. Propagowanie idei wolontariatu oraz pozyskiwanie wolontariuszy do udziału w realizacji zadań dotyczących rozwiązywania problemów społecznych.

Szczegółowe działania w zakresie współpracy samorządu gminy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego zawiera Program współpracy Gminy i Miasta Krajenka z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego

Czas realizacji działań:

Działania ciągłe w latach 2016-2020.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Urząd Gminy i Miasta Krajenka, Rada Miejska, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej i inne jednostki organizacyjne gminy.

Partnerzy w realizacji działań:

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Poznaniu, organizacje pozarządowe, inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego, Kościół, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (gminny, wojewódzki), fundusze zewnętrzne, inne programy,

organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba szkoleń, w których uczestniczyła kadra pomocy społecznej,
- liczba asystentów rodziny,
- liczba organizacji pozarządowych funkcjonujących w obszarze polityki społecznej,
- liczba organizacji pozarządowych wspieranych przez samorząd gminy,
- liczba wolontariuszy,
- stopień dostępności informacji o możliwościach uzyskania i dostępnych formach świadczeń pomocowych oraz działalności sektora pozarządowego.

Prognoza zmian:

Podjęcie działań powinno przyczynić się m.in. do:

- profesjonalizacji kadry pomocy społecznej,
- zwiększenia jakości świadczonych usług,
- zwiększenia aktywności mieszkańców, wzrostu liczby inicjatyw społecznych,
- zróżnicowania form i zwiększenia efektywności współpracy z sektorem pozarządowym.

5.2. Wdrażanie Strategii oraz monitorowanie jej realizacji

Koordynatorem realizacji działań wyznaczonych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Krajenka na lata 2016-2020 będzie Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krajence. Działania te będą podejmowane przez wskazane powyżej podmioty zgodnie z harmonogramem, ujętym w opracowywanych corocznie planach działań.

Monitoring zapisów strategicznych, polegający na systematycznym zbieraniu i analizowaniu informacji dotyczących realizowanych bądź zrealizowanych już działań, będzie prowadzony przez Koordynatora. Gromadzone dane pozwolą zidentyfikować i rozwiązać problemy, które pojawią się w trakcie wdrażania dokumentu, oraz stwierdzić, czy wyznaczone działania zmierzają w słusznym kierunku i przynoszą zakładane zmiany.

Spis wykresów

Wykres 1. Ludność Gminy Krajenka według płci i wieku.....	10
Wykres 2. Liczba popełnionych przestępstw na terenie Gminy Krajenka w latach 2013-2015.....	19
Wykres 3. Rzeczywista liczba rodzin objętych pomocą społeczną w okresie 2013-2015.....	29
Wykres 4. Rodziny korzystające ze świadczeń z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo- wychowawczych w latach 2013-2015.....	37
Wykres 5. Długotrwanie lub ciężko chorzy korzystający ze świadczeń pomocy Społecznej.....	39
Wykres 6. Beneficjenci MGOPS korzystający z pomocy z powodu Alkoholizmu.....	42
Wykres 7. Beneficjenci korzystający z pomocy z powodu macierzyństwa oraz wielodzietności.....	45

Spis tabel

Tabela 1. Powierzchnia, ludność gmin Powiatu złotowskiego.....	7
Tabela 2. Zabytki na terenie Gminy Krajenka.....	8
Tabela 3. Struktura mieszkańców Gminy Krajenka.....	9
Tabela 4. Liczba uczniów w placówkach szkolnych z terenu Gminy Krajenka.....	13
Tabela 5. Wykształcenie kadry MGOPS w Krajence.....	15
Tabela 6. Działania GKRPA w Krajence.....	20
Tabela 7. Działania Zespołu Intredyscyplinarnego w okresie 2013-2015.....	22
Tabela 8 Powody przyznania pomocy mieszkańcom Gminy Krajenka w latach 2013-2015.....	28

Tabela 9. Liczba wypłaconych świadczeń rodzinnych w latach 2013-2015.....	30
Tabela 10. Świadczenia z Funduszu Alimentacyjnego wypłacone w okresie 2013-2015.....	31
Tabela 11. Klasyfikacja bezrobocia.....	34
Tabela 12. Liczba bezrobotnych w latach 2013-2015.....	35
Tabela 13. Stopa bezrobocia.....	36